

Research Paper

Identification of Key Factors for Improving the Performance of Iran's Sports Delegation in the Olympic and Asian Games

Hosein Zareian¹ Fatemeh Saeedi^{2*} Mohammad Hosein Ghorbani³

Received: May 10, 2025

Revised: Jun 22, 2025

Accepted: Jun 22, 2025

ABSTRACT

Objective: This study aimed to identify and categorize the factors influencing the improvement of Iran's sports delegation performance in the Asian Games and the Olympic Games, and to provide practical strategies for enhancing this performance.

Methodology: A qualitative research design was employed, based on the grounded theory approach using Glaser's emerging method. The statistical population included officials from the Ministry of Sport and Youth, managers of the National Olympic Committee, presidents and secretaries of sports federations, faculty members in sports sciences, as well as coaches and athletes. Theoretical sampling was used, and theoretical saturation was achieved after conducting 25 interviews. Data were analyzed in three stages: open coding, axial coding, and selective coding.

Results: A total of 296 indicators were identified and categorized across three levels (micro, meso, and macro) under 20 main themes and 66 sub-themes. At the micro level, factors such as physiological and physical conditions, psychological aspects, and technical, cognitive, and ethical skills were identified. At the meso level, the main themes included sports management and policymaking, financial resource management, strategic investment, events, support and logistics, facilities and equipment, human resources, media, and research. At the macro level, economic conditions, political relations, laws and regulations, cultural and social factors, modern technologies, and the geographical environment were emphasized.

Conclusion: The results indicate that improving the performance of Iran's sports delegation requires simultaneous attention to micro, meso, and macro level factors. Integration and coordination among these levels can provide the foundation for sustainable success in international sports competitions.

Keywords: Sport Performance; Asian Games; Olympic Games; Iran's Delegation; Grounded Theory

1. Associate Professor of Sport Management, Sport Science Research Institute (SSRI), Tehran, Iran.
2. Ph.D in Sport Management, Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, University of Guilan, Rasht, Iran. (**Corresponding author**)
3. Associate Professor of Sport Management, Sport Science Research Institute (SSRI), Tehran, Iran.

* Corresponding author's email address: Fatemeh.saeedi88@yahoo.com

Cite this article: Zareian, H., Saeedi, F., & Ghorbani, M.H. (2026). Identification of Key Factors for Improving the Performance of Iran's Sports Delegation in the Olympic and Asian Games. *Journal of Sport Management and Development*, 15(3), 1-26.

DOI: <https://doi.org/10.22124/JSMD.2025.30613.2987>

Extended Abstract

Introduction and State of Problem

Achieving success in international elite sports, particularly at the Olympics and Asian Games, has become a strategic priority for many nations (Green & Houlihan, 2005). De Bosscher et al. (2006) classified the determinants of sporting success into macro (e.g., political, economic, cultural), meso (sport policies), and micro (individual characteristics) levels. Iran, ranked 16th in area and 17th in population, with a long history of athletic achievements, continues to strive for a competitive presence in select sports (Shirzadi et al., 2024). Domestic studies highlight both positive and negative influences. Khanmoradi et al. (2022) reported that social welfare has a positive impact on elite sport development, while the misery index has a negative effect. Seif Panahi Shabani and Mostafavi (2022) emphasized factors behind Iran's success in sitting volleyball, including state support, talent identification, and expert coaching. Considering Iran's inconsistent performance and intensifying global competition, this study aims to analyze the underlying factors shaping the performance of Iranian athletic delegations.

Methodology

This study aimed to identify and categorize the factors influencing the improved performance of Iran's sports delegation in the Asian and Olympic Games. Given the exploratory nature of the research, a qualitative method was employed using the grounded theory approach in its Glaserian form. Initially, a comprehensive literature review was conducted to design the interview questions. Data were then collected through semi-structured interviews with 25 participants, including officials from the Ministry of Sports and Youth, the National Olympic Committee, sports federations, and faculty members in the field of sports sciences. The participants were selected through theoretical sampling, and interviews continued until theoretical saturation was achieved. The data were analyzed using a three-stage coding process—open, axial, and selective coding—resulting in a conceptual framework that outlines the key factors contributing to the enhancement of Iran's sports delegation performance.

Results

In the process of open coding of the conducted interviews, a total of 296 indicators affecting the improvement of Iran's sports delegation performance in the Asian Games and the Olympic Games were identified. Based on thematic and conceptual similarities, these indicators were categorized into three levels (micro, meso, and macro), encompassing 20 main themes and 66 sub-themes. Table 1 presents the coding framework across the three levels.

Table 1. Factors Affecting the Improvement of Iran's Sports Delegation Performance in the Asian and Olympic Games (Micro, Meso, Macro Levels)

Level	Main Themes	Sub-Themes
Micro	Physiological and Physical	Genetic and innate talent, physical fitness, nutrition, rest and recovery, injury prevention
	Psychological	Motivational traits, psychological traits, emotional intelligence, managing social pressure and public expectations
	Technical Skills	Specialized training, tactics and techniques

Level	Main Themes	Sub-Themes
Meso	Cognitive	Sports knowledge, awareness of rules, knowledge of competitors, prior experience
	Ethical	Personal ethics, professional ethics
	Sports Management and Policy-Making	Strategic planning, Implementation and supervision, Managerial stability and competence, Inter- and intra-organizational coordination, Development of women's sports
	Financial Resource Management	Budget management, Financial resource development
	Talent Identification System and Support for Grassroots Sports	Support for grassroots sports, Talent identification infrastructure, Planning and implementation of talent development programs, Talent support
	National and International Events	Enhancement of sporting event standards, Hosting of sports events
	Support and Welfare	Financial and economic support, Social and welfare support, Managerial and communicative support
	Sports Facilities and Equipment	Construction and development of sports venues, Development of equipment and facilities, Management and efficiency
	Human Resources	Scientific and professional development of coaches, Recruitment and retention of elite coaches, Coaching team leadership and management
	Media Support	Number of sports media in the country, Live broadcasting of competitions, Production of sports programs, Sports news coverage, Introduction of Olympic and Asian sports, Promotion of medalists and elite athletes
Macro	Scientific and Research Development	Research and innovation, Improvement of decision-making processes
	Economic	Macroeconomic conditions, Government investment in sports, Private sector financial support, Financial transparency
	Political	International relations and sports diplomacy, Support and interaction with domestic institutions, Transparent and merit-based governance
	Cultural and Social	Public participation and interest in sports, Factors related to national and social identity, Socio-Cultural Challenges of Women's Sports
	Legal and Regulatory	Transparency and accessibility of laws and regulations, Anti-doping regulations, Supportive regulations for elite athletes, Harmonization of domestic and international regulations, Stakeholder involvement in legislation
	New Technologies	Technological infrastructure, Application of technology in sports
	Geographic Environment	Competition environment, Climate and weather conditions

Discussion and Conclusion

The study revealed that Iran's performance in events like the Olympics and Asian Games is shaped by dynamic interactions across micro (athlete), meso (organizations), and macro (policy) levels. The proposed conceptual model emphasizes that success stems not from isolated improvements but from coordinated, multi-level synergy. Enhancing athletes' abilities alone is insufficient without organizational and policy alignment, and macro-level strategies require effective implementation to be impactful. Inefficiencies at any level can undermine the entire system. Thus, developing elite sports demands a redesign of structures based on participatory governance, integrated policymaking, and capacity-building across all levels. Sports authorities are advised to move beyond fragmented approaches and adopt integrated, inter-organizational coordination to support the full athlete development cycle. Ultimately, boosting Iran's elite sports requires a shift toward governance models that unite policymakers, practitioners, and athletes in pursuit of sustained, high-level performance.

Originality/Value

This study, by systematically identifying and categorizing the factors influencing the performance of Iran's sports delegation at micro, meso, and macro levels, introduces its innovation through the integration of a data-driven conceptual framework. What distinguishes this research is its use of empirical data

gathered through engagement with sports experts and policymakers, alongside offering practical solutions that are applicable across various levels of decision-making.

Research Limitations/Implications

Despite efforts to enhance the accuracy and comprehensiveness of this study, several limitations should be acknowledged. First, the findings are based on expert opinions, which may be subject to biases or incomplete information. Second, the dynamic and complex nature of international sporting events, such as the Olympic and Asian Games, means that numerous factors influence athlete performance, many of which could not be fully controlled or assessed in this research. Third, the primary focus of the study was on the Iranian context, which may limit the generalizability of the results to other countries or settings. Finally, despite attempts to gather a wide range of perspectives, access to some key stakeholders and elite athletes was limited, potentially affecting the breadth of the findings.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

This article was prepared in full compliance with research ethical principles, including respect for authors' rights, scientific integrity, and honesty in data collection and analysis. All stages of the study were conducted by established ethical guidelines.

Declaration of Generative AI and AI-assisted technologies in the writing process

I certify that this manuscript was prepared entirely by the authors without the use of generative artificial intelligence or AI-assisted writing technologies

Funding

This article is extracted from a research project commissioned and financially supported by the Ministry of Sport and Youth of the Islamic Republic of Iran.

Authors' contribution

All authors equally contributed to the study design, data collection, data analysis, and manuscript writing.

Conflict of interest

The authors declare that there is no conflict of interest regarding the publication of this article.

Acknowledgments

The authors would like to sincerely thank the Ministry of Sport and Youth of the Islamic Republic of Iran for its financial and institutional support, as well as the experts and specialists who provided assistance throughout the research process.

References

- De Bosscher, V., De Knop, P., Van Bottenburg, M., & Shibli, S. (2006). A conceptual framework for analysing sports policy factors leading to international sporting success. *European Sport Management Quarterly*, 6(2), 185-215. [<https://doi.org/10.1080/16184740600955087>]
- Green, M., & Houlihan, B. (2005). *Elite sport development: Policy learning and political priorities*. Routledge. [<https://doi.org/10.4324/9780203022245>]
- Khanmoradi, S., Zardoshtian, S., Fattahi, S., & Dickson, G. (2022). Investigation of the Interaction effect of Social Welfare and Elite Sport Development of Iran with Emphasis on Economic and sports variables. *Journal of Sport Management and Development*, 11(2), 48-73. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2020.17220.2378>] [In Persian]
- Seifpanahi Shabani, J., & Mostafavi, R. (2022). Designing a model of factors affecting on 35 years of Success and authority of the Iranian men's national sitting volleyball team in international arenas. *Journal of Sport Management and Development*, 11(1), 24-47. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2020.17220.2378>] [In Persian]
- Shirzadi, R., Razavi, S M.H., Amirnejad, S., & Mohammadi, N. (2024). Providing a Conceptual Analysis Framework for Sustainability of Championship Sports. *Journal of Sport Management and Development*, 13(1), 168-188. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2021.13907.2096>] [In Persian]

شناسایی عوامل مؤثر بر بهبود عملکرد کاروان ورزشی ایران در بازی‌های المپیک و آسیایی

حسین زارعیان^۱، فاطمه سعیدی^{۲*}، محمدحسین قربانی^۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۴/۰۱

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۴/۰۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۲/۲۰

چکیده

هدف: این پژوهش با هدف شناسایی و طبقه‌بندی عوامل مؤثر بر بهبود عملکرد کاروان ورزشی ایران در بازی‌های آسیایی و المپیک و همچنین ارائه راهکارهایی کاربردی برای ارتقای این عملکرد انجام شده است.

روش‌شناسی: روش پژوهش کیفی با رویکرد نظریه داده‌بنیاد و به شیوه ظاهرشونده گلیزری بکار گرفته شد. جامعه آماری شامل مسئولان وزارت ورزش و جوانان، مدیران کمیته ملی المپیک، رؤسا و دبیران فدراسیون‌ها و اعضای هیأت علمی رشته علوم ورزشی، و همچنین مربیان و ورزشکاران بود. نمونه‌گیری به صورت نظری انجام شد و با انجام ۲۵ مصاحبه، اشباع نظری حاصل شد. داده‌ها در سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی تحلیل شدند.

یافته‌ها: در مجموع ۲۹۶ شاخص شناسایی شد که در سه سطح خرد، میانی و کلان و در قالب ۲۰ مضمون اصلی و ۶۶ مضمون فرعی دسته‌بندی شدند. در سطح خرد، عواملی چون فیزیولوژیکی و جسمانی، روان‌شناختی، مهارت‌های فنی، شناختی و اخلاقی شناسایی شدند. در سطح میانی، مضامینی از جمله مدیریت و سیاست‌گذاری ورزشی، مدیریت منابع مالی، سرمایه‌گذاری راهبردی، رویدادها، حمایت و پشتیبانی، امکانات و تجهیزات، منابع انسانی، رسانه و پژوهش برجسته بودند. در سطح کلان نیز عواملی نظیر شرایط اقتصادی، روابط سیاسی، قوانین و مقررات، عوامل فرهنگی و اجتماعی، فناوری‌های نوین و محیط جغرافیایی مورد توجه قرار گرفت.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان می‌دهد که بهبود عملکرد کاروان ورزشی ایران مستلزم توجه هم‌زمان به عوامل چندسطحی خرد، میانی و کلان است. یکپارچگی و هماهنگی میان این عوامل می‌تواند زمینه‌ساز موفقیت‌های ورزشی پایدار در عرصه بین‌المللی شود.

واژه‌های کلیدی: عملکرد ورزشی، بازی‌های آسیایی، المپیک، کاروان ایران، نظریه داده‌بنیاد

۱. دانشیار مدیریت ورزش، پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی، تهران، ایران.
۲. دکتری مدیریت ورزش، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران. (نویسنده مسئول)
۳. دانشیار مدیریت ورزش، پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی، تهران، ایران.

* نشانی الکترونیک نویسنده مسئول: Fatemeh.saeedi88@yahoo.com

استناد: زارعیان، حسین؛ سعیدی، فاطمه و قربانی، محمدحسین. (۱۴۰۵). شناسایی عوامل مؤثر بر بهبود عملکرد کاروان ورزشی ایران در بازی‌های المپیک و آسیایی. مدیریت و توسعه ورزش، ۱۵(۳)، ۲۰-۳۴.

DOI: <https://doi.org/10.22124/JSMD.2025.30613.2987>

نوآوری پژوهش و پیام کلی

این پژوهش با تمرکز بر شناسایی و دسته‌بندی نظام‌مند عوامل مؤثر بر عملکرد کاروان ورزشی ایران در سه سطح خرد، میانی و کلان، نوآوری خود را در ترکیب یک چارچوب نظری داده‌بنیاد ارائه می‌دهد. نقطه تمایز این مطالعه، بهره‌گیری از داده‌های حاصل از تعامل با خبرگان و سیاست‌گذاران حوزه ورزش و ارائه راهکارهایی است که قابلیت اجرایی در سطوح مختلف تصمیم‌گیری را دارا هستند. پیام کلی پژوهش آن است که ارتقای عملکرد کاروان ورزشی ایران نه تنها مستلزم تقویت مؤلفه‌های فردی ورزشکاران، بلکه وابسته به تحول در سیاست‌گذاری‌های کلان، بهبود سازوکارهای حکمرانی ورزشی، تخصیص بهینه منابع و ارتقای هماهنگی بین‌سازمانی است. از این منظر، موفقیت پایدار در عرصه‌های بین‌المللی مستلزم تدوین و اجرای سیاست‌هایی است که مبتنی بر شواهد و دارای نگاه یکپارچه به زنجیره توسعه ورزش قهرمانی از استعداد تا مدال باشند.

مقدمه

موفقیت در ورزش قهرمانی اغلب به‌عنوان منبعی ارزشمند از انطباق‌پذیری در کمک به رسیدن به طیف وسیعی از تمامی اهداف محسوب می‌شود (گرین و هولیهان، ۲۰۰۵). از آنجا که ورزش حرفه‌ای و قهرمانی در کانون توجه دولت‌ها، رسانه‌ها و عموم مردم قرار دارد، این حوزه از ساختارها و خدماتی تخصصی از جمله پشتیبانی مالی برای ورزشکاران نخبه، تعهدات حقوقی و بهره‌گیری از منابع انسانی مجرب، بهره می‌گیرد. در این سطح، امکانات فنی و تخصصی متمرکز شده و تلاش می‌شود تا در تمامی سطوح، فعالیت‌های ورزشی به سمت حرفه‌ای شدن سوق پیدا کند (اوکلی و گرین، ۲۰۰۱). در نظام‌های ورزشی، تمایل شدید به کسب موفقیت، به‌ویژه در رویدادهای بزرگ و علاقه‌مندی محققان و سیاست‌گذاران به تحلیل و تبیین این موفقیت‌ها به‌وضوح قابل مشاهده است. در این راستا، از سال ۱۹۵۶، پژوهش‌های متعددی در تلاش برای تبیین عملکرد ورزشی کشورهای مختلف در رویدادهای بین‌المللی ورزشی صورت گرفته است (جانسون و علی، ۲۰۰۴؛ واگناس و ولاچوپولو، ۲۰۱۲؛ وو و همکاران، ۲۰۱۰). بیشتر پژوهش‌های منتشر شده از متغیرهای اجتماعی-اقتصادی (همچون تولید ناخالص داخلی، سرانه تولید ناخالص داخلی، جمعیت) به‌منظور تبیین و پیش‌بینی نتایج کشورها در رویدادهای ورزشی بین‌المللی بهره می‌برند (برنارد و باس، ۲۰۰۴؛ هافمن و همکاران، ۲۰۰۴)؛ که قادر به تبیین حدود ۵۰ درصد از موفقیت ورزشی بین‌المللی هستند (دی بوسچر و همکاران، ۲۰۰۶).

با این حال، برخی محققان رویکرد صرفاً کمی را ناکافی دانسته و بر ضرورت در نظر گرفتن زمینه‌های فرهنگی، سیاسی و تاریخی کشورها تأکید کرده‌اند (هنری و همکاران، ۲۰۲۰). در سال‌های اخیر، شواهد فزاینده‌ای حاکی از آن است که سیاست‌گذاری‌های هوشمند، نظام‌مند و هدف‌گرا در سطح ملی، نقشی تعیین‌کننده‌ای در موفقیت ورزش قهرمانی دارند (دی بوسچر و همکاران، ۲۰۱۹؛ ژنگ و همکاران، ۲۰۱۹؛ وان در روست و همکاران، ۲۰۲۲؛ نصیف و رسپو، ۲۰۲۳). تحولات اخیر نیز گویای روندی جدید در سرمایه‌گذاری کشورهای مختلف در نظام‌های ورزش قهرمانی است. در نتیجه، تعداد کشورهای مدال‌آور در حال افزایش است (شیلی و همکاران، ۲۰۰۷؛ ۲۰۱۳). این روند نشان می‌دهد که نقش سیاست‌گذاری و حکمرانی ورزشی به‌عنوان عوامل قابل مدیریت، پررنگ‌تر شده و از سهم عوامل ساختاری مانند جمعیت و ثروت کاسته شده است (دیجل، ۲۰۰۵؛ دی بوسچر و همکاران، ۲۰۱۵). مرور مطالعات نشان می‌دهد، در این حوزه می‌توان سه دسته پژوهش را شناسایی کرد. نوع نخست بر توصیف سیاست‌های ورزشی ملی و وجوه اشتراک در سازماندهی ورزش‌های قهرمانی در کشورهای مختلف تمرکز دارد (اندرسون و رانگن، ۲۰۱۲؛ برگسگارد و همکاران، ۲۰۰۷؛ گرین و هولیهان، ۲۰۰۵ و ۲۰۰۸). نوع دوم در صدد تعریف عوامل ضروری (که مستقیماً توسط سیاست‌های ورزشی قابل مدیریت

¹ Green & Houlihan

² Oakley & Green

³ Johnson & Ali

⁴ Vagenas & Vlachokyriakou

⁵ Wu et al

⁶ Bernard & Busse

⁷ Hoffmann et al

⁸ De Bosscher et al

⁹ Henry et al

¹⁰ Zheng et al

¹¹ Van der Roest et al

¹² Nassif & Raspaud

¹³ Shibli et al

¹⁴ Digel

¹⁵ Andersen & Ronglan

¹⁶ Bergsgard et al

هستند) است، که به موفقیت ورزشی بین‌المللی موجب می‌شوند (دی‌بوسچر و همکاران، ۲۰۰۸ و ۲۰۱۵؛ دیجل، ۲۰۰۵؛ گرین و اوکلی، ۲۰۰۱). نوع سوم، عوامل تعیین‌کننده موفقیت ورزشی را بر اساس روایت‌های فردی ورزشکاران شناسایی می‌کند (ماسا و همکاران، ۲۰۱۰؛ مزنی، ۲۰۲۱). در چارچوب تلفیقی دیدگاه‌های موجود، دی‌بوسچر و همکاران (۲۰۰۶) عوامل مؤثر بر موفقیت ورزشی بین‌المللی را در سه سطح کلان، میانی و خرد دسته‌بندی کرده‌اند. سطح کلان به بافت اجتماعی و فرهنگی کشور، شامل عواملی مانند رفاه اقتصادی، جمعیت، اقلیم، شهرنشینی و نظام‌های سیاسی و فرهنگی اشاره دارد. سطح میانی بر سیاست‌های ورزشی تأکید دارد که در موفقیت بلندمدت نقش دارند، و سطح خرد به ویژگی‌های فردی ورزشکاران، خانواده، دوستان و مربیان می‌پردازد که بخشی از آن‌ها قابل کنترل (مثل تمرینات) و بخشی دیگر غیرقابل کنترل (مثل ژنتیک) هستند (رضانی‌نژاد و همکاران، ۲۰۱۴). این سه سطح به‌طور متقابل در تعاملند و نمی‌توان آن‌ها را از زمینه‌های اجتماعی و فرهنگی جدا دانست. بنابراین، موفقیت بین‌المللی در ورزش حاصل تعامل میان عوامل ساختاری، سیاست‌گذاری‌های هدفمند و ویژگی‌های فردی است.

با اتکا به این چارچوب‌های نظری، پژوهش‌های تجربی متعددی نیز در سطح ملی و بین‌المللی انجام شده‌اند که تلاش کرده‌اند این عوامل را شناسایی، تحلیل و مدل‌سازی کنند. زارعیان و همکاران (۲۰۲۴) با رویکرد سیستمی، عوامل مؤثر بر عملکرد ورزشکاران استان قزوین را در مسیر بازی‌های المپیک ۲۰۲۴ و آسیایی ۲۰۲۶ شناسایی کردند که شامل مؤلفه‌های دروندادی (ورزشی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی، فناوری و رسانه) و فرآیندی (سیاست‌های ورزشی و سازماندهی، توسعه ورزش پایه، سیستم استعدادیابی، ورزشکار و حمایت از ورزشکار، اماکن و تجهیزات ورزشی، مربیگری و توسعه آن و توانمندسازی مربیان، مسابقات ملی و بین‌المللی و توسعه علمی- پژوهشی) بود. زارعیان و همکاران (۲۰۲۳) شاخص‌های اثرگذار بر موفقیت ورزشکاران تهرانی در المپیک توکیو را شناسایی کردند و آن‌ها را در سه سطح کلان، میانی و خرد طبقه‌بندی نمودند و نتایج نشان داد سطح خرد بیشترین تأثیر مستقیم را دارد. خانمرادی و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهشی نشان دادند که بین رفاه اجتماعی و توسعه ورزش نخبه در ایران رابطه متقابل مثبت و معنی‌داری وجود دارد. در این میان، بودجه عمرانی ورزش، تعداد مربیان و رشد جمعیت اثر مثبت و شاخص فلاکت و نرخ شهروندی اثر منفی بر این رابطه داشتند. سیف‌پناهی و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهشی، عوامل موفقیت بلندمدت تیم ملی ایران را در قالب مدلی شامل استعدادیابی، مربیان توانمند، حمایت نهادی، امکانات و ویژگی‌های فرهنگی و مدیریتی شناسایی کردند. رحادیان و همکاران^۳ (۲۰۲۱) موفقیت آندونزی در بازی‌های آسیایی ۲۰۱۸ را نتیجه سیاست‌گذاری منسجم، استعدادیابی هدفمند و اجرای فرمان ریاست‌جمهوری برای بسیج ظرفیت‌های ملی دانستند. کامکاری و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی نشان دادند عوامل اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، جغرافیایی، فرهنگی و راهبردهای مدیریتی و آموزشی بر موفقیت ایران در المپیک ۲۰۲۰ مؤثر بوده است. اسدی‌زاده و عسکریان (۲۰۱۹) نیز دریافتند که شاخص‌های کلان اقتصادی همچون تولید ناخالص داخلی و نرخ بیکاری بر عملکرد ورزشی کشورها در یونیورسیاد تابستانی تأثیر دارند. موسوی‌راد (۲۰۱۹) در پژوهشی نشان داد که ده عامل از جمله توجه به رشته‌های پرمال، انگیزه‌های مالی، استفاده از مربیان توانمند و مدیریت استعدادیابی در موفقیت ایران در بازی‌های المپیک نقش دارند فسنقری و همکاران (۲۰۱۸) با ارائه مدلی برای بهبود عملکرد فدراسیون‌ها، بر اهمیت استفاده از کادر تخصصی، برپایی اردوهای به‌روز، استعدادیابی هدفمند و مقابله با فساد و دلالتی در ورزش تأکید داشتند. سوسا و همکاران^۴ (۲۰۱۶) نیز عوامل مؤثر بر موفقیت کشورها در المپیک را در قالب مدلی شامل رهبری، منابع مالی، مدیریت

¹ Massa et al

² Mazzei

³ Rahadian et al

⁴ Sousa et al

زمان، ساختار و استراتژی سازمانی معرفی کردند. همچنین بررسی‌های خداداد کاشی و کریم‌نیا (۲۰۱۶) نشان دادند که شاخص توسعه انسانی مهم‌ترین عامل موفقیت کشورها در المپیک است، در حالی که جمعیت تأثیر معناداری نداشت. با وجود مطالعات گسترده‌ای که در حوزه موفقیت ورزشی در سطح بین‌المللی و ملی انجام شده است، بسیاری از این پژوهش‌ها یا صرفاً بر عوامل سطح خرد (مانند ویژگی‌های فردی ورزشکاران) تمرکز داشته‌اند یا عمدتاً به تحلیل‌های کلان اقتصادی و نهادی محدود شده‌اند. هرچند برخی مطالعات مانند پژوهش دی بوسچر و همکاران (۲۰۰۶) و زارعیان و همکاران (۲۰۲۳) رویکردی چندسطحی اتخاذ کرده‌اند، اما پژوهش حاضر در صدد آن است که با استفاده از رویکردی کیفی، مجموعه‌ای یکپارچه و بومی شده از عوامل تأثیرگذار بر عملکرد کاروان‌های ورزشی ایران در بازی‌های آسیایی و المپیک را استخراج کند؛ چارچوبی که با اتکا به تحلیل نظام‌مند دیدگاه‌های خبرگان، به ارائه مدلی قابل کاربرد برای سیاست‌گذاری ورزشی در ایران منجر می‌شود. از سوی دیگر، بررسی روند تاریخی عملکرد کاروان‌های ورزشی ایران در رقابت‌های بین‌المللی نشان می‌دهد که با وجود دستاوردهای ارزشمند، این موفقیت‌ها از انسجام و پایداری لازم برخوردار نبوده‌اند؛ از همین رو شناسایی و تحلیل عمیق این عوامل، ضرورتی بنیادین برای ارتقای موقعیت ورزش ایران در عرصه‌های بین‌المللی به شمار می‌آید. ایران با پیشینه‌ای درخشان در تربیت و پرورش ورزشکاران از دوران باستان و به‌عنوان شانزدهمین کشور پهناور و هفدهمین کشور پرجمعیت جهان، همواره تلاش کرده است تا با بهره‌گیری از ظرفیت‌های بالقوه خود، در برخی رشته‌های ورزشی حضوری موفق و اثرگذار در عرصه رقابت‌های بین‌المللی داشته باشد (شیرزادی و همکاران، ۲۰۲۴).

جمهوری اسلامی ایران طی بیش از هفت دهه گذشته، حضور فعالی در دو رویداد مهم ورزشی قاره‌ای و جهانی یعنی بازی‌های آسیایی و بازی‌های المپیک داشته است. در این بازه زمانی، کاروان ایران در ۱۸ دوره بازی‌های المپیک تابستانی (۱۹۴۸ تا ۲۰۲۴) شرکت کرده و موفق به کسب مجموعاً ۲۶ مدال طلا، ۲۶ نقره و ۳۳ برنز شده است. اوج عملکرد ایران در این عرصه به المپیک ۲۰۱۲ لندن بازمی‌گردد که با ۱۳ مدال و رتبه تاریخی دوازدهم همراه بود. با این حال، نوسانات قابل توجه در تعداد مدال‌ها، رتبه نهایی و تنوع رشته‌های مدال‌آور، نشان‌دهنده چالش‌هایی در نظام برنامه‌ریزی ورزش قهرمانی کشور است. در سطح قاره‌ای نیز، کاروان ورزشی ایران در ۱۶ دوره از بازی‌های آسیایی (۱۹۵۱ تا ۲۰۲۲) حضور داشته و در مجموع ۱۷۶ مدال طلا، ۱۸۸ نقره و ۲۱۷ برنز کسب کرده است. درخشان‌ترین عملکرد ایران به سال ۱۹۷۴ در تهران بازمی‌گردد که با کسب ۸۱ مدال و رتبه دوم آسیا همراه بود (کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران، ۲۰۲۵). با وجود افزایش تعداد ورزشکاران و رشته‌های اعزامی در سال‌های اخیر، کاهش رتبه ایران نسبت به برخی ادوار گذشته و رشد چشمگیر رقبا در سطح قاره‌ای و جهانی، نشان‌دهنده پیچیدگی و پویایی فضای رقابت است؛ چنان‌که نتایج مطالعات تطبیقی (عیدی و همکاران، ۲۰۱۸) در خصوص عملکرد ایران در المپیک‌های تابستانی نسبت به کشورهای آسیایی، آفریقایی و آمریکای لاتین و همچنین تحلیل عملکرد ایران در بازی‌های آسیایی نسبت به سایر کشورها (عیدی و همکاران، ۲۰۱۴) گویای این روند رقابتی فزاینده و ضرورت بازنگری در راهبردهای ورزش قهرمانی کشور است. با توجه به این تحولات، شناسایی دقیق و نظام‌مند مؤلفه‌ها و عوامل تأثیرگذار بر عملکرد ورزشی ایران، به یک ضرورت استراتژیک در سطح ملی تبدیل شده است. در شرایطی که رقابت‌های بین‌المللی روبه‌روز فشرده‌تر، سرمایه‌گذاری‌های ورزشی هدمندتر و الگوهای موفقیت پیچیده‌تر شده‌اند، ارتقای جایگاه ایران مستلزم شناخت عمیق و همه‌جانبه از ابعاد مؤثر بر نتایج ورزشی است. پژوهش حاضر با هدف پر کردن این خلأ علمی و عملی، درصدد شناسایی، طبقه‌بندی و تحلیل عوامل کلیدی مؤثر بر موفقیت کاروان‌های ورزشی ایران بوده و در نهایت پیشنهادهایی راهبردی برای بهبود و پایداری جایگاه بین‌المللی ورزش کشور ارائه خواهد کرد.

روش‌شناسی

این پژوهش با هدف شناسایی و دسته‌بندی عوامل مؤثر بر بهبود عملکرد کاروان ورزشی ایران در بازی‌های آسیایی و المپیک انجام شده است. از آنجا که ماهیت موضوع پژوهش نیازمند کشف و استخراج شاخص‌های کلیدی از تجارب و دیدگاه‌های خبرگان ورزشی است، از روش پژوهش کیفی با رویکرد نظریه داده‌بنیاد به شیوه ظاهرشونده گلگیری^۱ استفاده شده است. در گام نخست، به‌منظور شناسایی اولیه شاخص‌های مؤثر بر عملکرد کاروان ورزشی ایران، مطالعه‌ای جامع بر پیشینه پژوهش و منابع کتابخانه‌ای انجام شد. این فهرست اولیه به‌عنوان مبنای طراحی سؤالات مصاحبه و ابزار اولیه جمع‌آوری داده‌ها مورد استفاده قرار گرفت. سپس، راهنمای مصاحبه نیمه‌ساختاریافته تدوین شد. جامعه آماری این پژوهش شامل افرادی از سطوح مدیریتی ورزش کشور بوده است که در سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و اجرای راهبردهای ورزشی نقش مؤثری دارند (جدول ۱). برای انتخاب مشارکت‌کنندگان، از روش نمونه‌گیری نظری استفاده شد.

جدول ۱. مشخصات مشارکت‌کنندگان

Table 1. Participant Characteristics

ردیف	مسئولیت	حوزه تخصصی و سابقه فعالیت	مدرک تحصیلی
۱	هیأت علمی مدیریت ورزش	سیاست‌گذاری ورزشی	دکتری
۲	هیأت علمی فیزیولوژی ورزشی	فیزیولوژی ورزشی	دکتری
۳	هیأت علمی مدیریت ورزش	مدیریت و توسعه ورزش قهرمانی، سیاست‌گذاری ورزشی	دکتری
۴	هیأت علمی مدیریت ورزش	دیپلماسی و مدیریت ورزشی بین‌المللی	دکتری
۵	هیأت علمی مدیریت ورزش	ارزیابی عملکرد، توسعه ورزش قهرمانی	دکتری
۶	هیأت علمی مدیریت ورزش	سیاست‌گذاری ورزش نخبه، تحلیل عملکرد ورزشکاران	دکتری
۷	هیأت علمی مدیریت ورزش	سیاست‌گذاری ورزش نخبه، توسعه ورزش قهرمانی	دکتری
۸	هیأت علمی مدیریت ورزش	استعدادیابی ورزشی، توسعه ورزش قهرمانی	دکتری
۹	هیأت علمی مدیریت ورزش	توسعه ورزش زنان	دکتری
۱۰	مشاور رئیس کمیته ملی المپیک	مدیریت راهبردی ورزش قهرمانی	دکتری
۱۱	دبیر سابق کمیته ملی المپیک	مدیریت اجرایی ورزش قهرمانی	دکتری
۱۲	معاونت سابق وزارت ورزش و جوانان	ورزش قهرمانی و حرفه‌ای	دکتری
۱۳	مدیرکل اداره ورزش و جوانان	ورزش قهرمانی	کارشناسی ارشد
۱۴	کارشناس وزارت ورزش و جوانان	ورزش قهرمانی	کارشناسی ارشد
۱۵	کارشناس وزارت ورزش و جوانان	ورزش قهرمانی	کارشناسی ارشد
۱۷	نایب رئیس فدراسیون	مدیریت راهبردی فدراسیون تنیس روی میز	کارشناسی ارشد
۱۸	دبیر فدراسیون	مدیریت اجرایی فدراسیون تیراندازی	کارشناسی ارشد
۱۹	مربی تیم ملی و ملی‌پوش سابق	کشتی آزاد، مربیگری	کارشناسی ارشد
۲۰	مربی تیم ملی	وزنه‌برداری، مدیریت تیم ملی	کارشناسی ارشد
۲۱	مربی تیم ملی مشت‌زنی	مربیگری بوکس، سرپرست تیم ملی	کارشناسی ارشد
۲۲	مربی تیم ملی بانوان	قایقرانی	کارشناسی ارشد
۲۳	ملی‌پوش سابق و مربی	کشتی فرنگی	کارشناسی
۲۴	ورزشکار ملی‌پوش	کشتی آزاد	کارشناسی
۲۵	ورزشکار ملی‌پوش	تکواندو	کارشناسی

^۱ Glaserian Grounded Theory

در این پژوهش، فرآیند انجام مصاحبه‌ها تا مرحله‌ای ادامه یافت که داده‌های جدیدی به یافته‌های موجود افزوده نشد و مفاهیم و مقوله‌های استخراج‌شده به‌طور مکرر تکرار شدند. از مصاحبه ۲۳ به بعد، هیچ کد مفهومی تازه‌ای شناسایی نشد و محتوای ارائه‌شده از سوی مشارکت‌کنندگان با داده‌های پیشین هم‌پوشانی داشت. به‌منظور اطمینان از تثبیت اشباع نظری، دو مصاحبه دیگر نیز انجام شد (مصاحبه‌های ۲۴ و ۲۵) که آن‌ها نیز به تکرار مضامین پیشین انجامیدند. بنابراین، اشباع نظری در مصاحبه بیست‌وپنجم محقق شد. همچنین به‌منظور تحلیل داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها، از روش کدگذاری داده‌بنیاد استفاده شد. این فرآیند در سه مرحله اصلی انجام گرفت. در مرحله کدگذاری باز، متن مصاحبه‌ها به اجزای کوچک‌تر شکسته شده و مفاهیم کلیدی استخراج شدند. در مرحله کدگذاری محوری، ارتباط میان مفاهیم استخراج‌شده شناسایی شده و مقوله‌های اصلی تشکیل شدند. در مرحله کدگذاری انتخابی، مقوله‌های محوری ترکیب شده و یک چارچوب نظری جامع برای عوامل مؤثر بر بهبود عملکرد کاروان ورزشی ایران ارائه شد. به‌منظور ارزیابی پایایی کدگذاری‌ها در این پژوهش، از شاخص درصد توافق استفاده شده است. در این پژوهش، ۳ مصاحبه توسط پژوهشگر اصلی و یک تحلیلگر کیفی (دارای مدرک دکتری مدیریت ورزش) کدگذاری شد. سپس مقایسه میان کدهای استخراج‌شده انجام گرفت. نتایج نشان داد که میانگین درصد توافق میان دو کدگذار ۸۵/۹ درصد بوده که از حداقل معیار قابل قبول برای پایایی در پژوهش‌های کیفی (۶۰ درصد) فراتر است. این میزان تطابق حاکی از قابلیت اطمینان مناسب کدگذاری‌ها و پایایی فرآیند تحلیل داده‌ها است.

یافته‌ها

در فرآیند کدگذاری باز، در مجموع تعداد ۲۹۶ شاخص مؤثر بر بهبود عملکرد کاروان ورزشی ایران در بازی‌های آسیایی و المپیک شناسایی شد که با توجه به نزدیکی موضوعی و مفهومی در ۳ سطح خرد، میانی و کلان و در ۲۰ مضمون اصلی و ۶۴ مضمون فرعی دسته‌بندی شدند؛ جداول ۱ تا ۳ فرآیند کدگذاری سه سطح خرد، میانی و کلان را نشان می‌دهد. جدول ۲ به بررسی عوامل مؤثر بر بهبود عملکرد کاروان ورزشی ایران در بازی‌های آسیایی و المپیک در سطح خرد می‌پردازد. در سطح خرد ۵ مضمون اصلی در قالب ۱۶ مضمون فرعی و ۶۶ شاخص شناسایی شدند.

جدول ۲. عوامل مؤثر بر بهبود عملکرد کاروان ورزشی ایران در بازی‌های آسیایی و المپیک در سطح خرد

Table 3. Factors Affecting the Performance Improvement of Iran's Sports Delegation in the Asian and Olympic Games (Micro Level)

مضامین اصلی Main Themes	مضامین فرعی Sub-Themes	خلاصه شاخص‌ها Indicators
فیزیولوژیکی و جسمانی Physiological and Physical	استعداد ذاتی و ژنتیکی Innate and Genetic Potential	استعداد ذاتی و ژنتیکی، سن، ترکیب بدنی
	آمادگی جسمانی Physical Fitness	سطح آمادگی ناشی از تمرین و ارزیابی منظم
	تغذیه و استراحت و بازپایی Nutrition, Rest, and Recovery	رژیم متعادل، مکمل‌ها، آب کافی، خواب مناسب
روانشناختی Psychological	جلوگیری از آسیب‌دیدگی Injury Prevention	آماده‌سازی، تجهیزات مناسب، اجرای صحیح حرکات
	ویژگی‌های انگیزشی Motivational Characteristics	انگیزه، هدف‌گذاری، استمرار، تعهد، مسئولیت‌پذیری
	ویژگی‌های روانی Psychological Attributes	خودباوری، تمرکز، آرامش، کنترل احساسات و افکار
	هوش هیجانی Emotional Intelligence	خودآگاهی، خودکنترلی، خودانگیزشی، مهارت‌های اجتماعی، همدلی

خلاصه شاخص‌ها Indicators	مضامین فرعی Sub-Themes	مضامین اصلی Main Themes
مهارت‌های مقابله با فشار رسانه، اطرافیان و مقایسه اجتماعی	مدیریت فشار ناشی از انتظارات عمومی Managing Pressure from Public Expectations	
تمرین هدفمند، برنامه‌ریزی دقیق، شبیه‌سازی مسابقه	تمرینات تخصصی Specialized Training	مهارت‌های فنی Technical Skills
تحلیل بازی، تصمیم‌گیری سریع، انطباق با شرایط، تسلط بر تکنیک‌ها، به‌کارگیری در شرایط مختلف، بهبود مستمر	تاکتیک‌ها و تکنیک‌ها Tactics and Techniques	
تسلط به اصول علمی، قوانین، مکمل‌ها و پیشگیری از آسیب	دانش ورزشی Sport-Specific Knowledge	
آگاهی از قوانین و مقررات داخلی و بین‌المللی، توجه به تغییر قوانین و	آگاهی از قوانین Awareness of Rules	شناختی Cognitive
تحلیل ضعف‌ها، سبک بازی و عادات حریفان	شناخت رقبا Opponent Analysis	
سابقه ملی و بین‌المللی، مدال، رتبه جهانی، سازگاری با رقابت	تجربه قبلی Previous Competitive Experience	
سبک زندگی سالم، باورهای دینی، حجاب، پاک، تعصب ملی	اخلاق فردی Personal Ethics	اخلاقی Ethical
احترام به قوانین، داور، حریف، نظم، دوری از حاشیه، زندگی حرفه‌ای	اخلاق حرفه‌ای Professional Ethics	

جدول ۳ به بررسی عوامل مؤثر بر بهبود عملکرد کاروان ورزشی ایران در بازی‌های آسیایی و المپیک در سطح میانی می‌پردازد. در بخش میانی ۹ مضمون اصلی در قالب ۳۱ مضمون فرعی و ۱۴۴ شاخص شناسایی شدند.

جدول ۳. عوامل مؤثر بر بهبود عملکرد کاروان ورزشی ایران در بازی‌های آسیایی و المپیک در سطح میانی

Table 4. Factors Affecting the Performance Improvement of Iran's Sports Delegation in the Asian and Olympic Games (Meso Level)

خلاصه شاخص‌ها Indicators	مضامین فرعی Sub-Themes	مضامین اصلی Main Themes
تدوین برنامه‌های بلندمدت برای توسعه رشته‌ها و کسب سهمیه در سطوح ملی و استانی	برنامه‌ریزی راهبردی Strategic Planning	مدیریت و سیاستگذاری Sports Management and Policy
اجرای دقیق برنامه‌ها، زمان‌بندی اردوها، اعزام تیم‌ها، و پایش عملکرد سازمان‌ها با نظام ارزیابی مشخص	اجرا و نظارت Implementation and Supervision	
ثبات مدیریتی، استقلال فدراسیون‌ها، مدیریت حرفه‌ای و علمی، بهره‌گیری از مدیران متخصص و تیم‌های علمی	ثبات و توانمندی مدیریتی Managerial Stability and Capability	
همکاری بین نهادهای ورزشی، آموزشی و بهداشتی؛ انسجام در اعزام تیم‌ها و تشکیل کمیته‌های تخصصی	هماهنگی بین بخشی و داخلی Organizational Coordination Inter and Intra	
تدوین برنامه ارتقاء ورزش بانوان، رفع موانع مشارکت، و توسعه فنی توسط نهادهای مسئول	توسعه ورزش زنان Development of Women's Sports	
بودجه‌ریزی مبتنی بر اهداف، تخصیص بهینه به رشته‌ها، کاهش هزینه‌های اضافی، حساسی و کنترل مالی منظم	مدیریت بودجه Budget Management	مدیریت منابع مالی Financial Resource Management
جذب منابع مالی با بازاریابی، ارتباط با حامیان مالی، توسعه خدمات و محصولات ورزشی، زیرساخت‌های درآمدزا	توسعه منابع مالی Financial Resource Development	
تقویت تربیت‌بدنی در مدارس، استفاده از معلمان متخصص، مسابقات منظم، فرهنگ‌سازی	حمایت از ورزش‌های پایه Support for Grassroots Sports	سرمایه‌گذاری Strategic Investment
ایجاد پایگاه‌ها، تأمین تجهیزات لازم، جذب متخصصین با تجربه برای استعدادیابی	زیرساخت‌ها و پایگاه‌های استعدادیابی Infrastructure and Talent Identification Centers	
برنامه‌های جذب و پرورش استعداد، نظارت، بهره‌گیری از نرم‌افزارها و شاخص‌های تخصصی، مشارکت معلمان	برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های استعدادیابی Planning and Execution of Talent Programs	

مضامین اصلی Main Themes	مضامین فرعی Sub-Themes	خلاصه شاخص‌ها Indicators
رویدادهای ملی و بین‌المللی National and International Events	حمایت از استعدادها Support for Talents	حمایت مالی و انگیزشی از ورزشکاران مستعد، ایجاد مسیر حرفه‌ای، مسابقات مرحله‌ای، همکاری با آموزش و پرورش
	سرمايه‌گذاري راهبردي بر رشته‌های نوظهور Strategic Investment in Emerging Olympic Sports	شناسایی رشته‌های جدید، تحلیل ظرفیت‌ها، تربیت مربی، زیرساخت اولیه، همکاری بین‌المللی، تبلیغ در نسل نوجوان
حمایت و پشتیبانی Support and Sponsorship	ارتقای سطح رویدادهای ورزشی Enhancement of Sports Events Standards	میزبانی و اعزام تیم‌ها در سطوح مختلف بین‌المللی، برگزاری مسابقات ملی منظم، لیگ زنان، تعادل رقابتی
	میزبانی رویدادهای ورزشی Hosting of Sports Events	میزبانی مسابقات بین‌المللی، رقابت‌های کسب سهمیه، و نشست‌های علمی و تخصصی ورزشی
حمایت و پشتیبانی Support and Sponsorship	حمایت‌های مالی و اقتصادی Financial and Economic Support	تأمین مالی ورزشکاران، آینده شغلی پس از قهرمانی، حقوق، بازنشستگی، پاداش‌ها، حمایت از آسیب‌دیدگان
	حمایت‌های اجتماعی و رفاهی Social and Welfare Support	بیمه بودن ورزشکار، دسترسی به خدمات درمانی مناسب، ارائه خدمات مشاوره‌ای
امکان و تجهیزات ورزشی Sports Facilities and Equipment	حمایت‌های مدیریتی و ارتباطی Managerial and Communication Support	رضایت ورزشکاران از مسئولان، تعهد به وعده‌ها، تعامل مناسب، ارتباط مستقیم و حمایت پیوسته
	ساخت و توسعه اماکن ورزشی Construction and Development of Sports Venues	ساخت و استانداردسازی اماکن تخصصی، اولویت‌بندی نیازها، تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام، توسعه فضا متناسب با جمعیت
منابع انسانی Human Resources	توسعه تجهیزات و تسهیلات ورزشی Development of Sports Equipment and Facilities	توسعه تجهیزات ورزشی استاندارد، تجهیز ورزش بانوان، نوسازی امکانات
	مدیریت و بهره‌وری Management and Efficiency	استفاده بهینه از امکانات، مراقبت و صیانت از تجهیزات، مدیریت کیفیت در باشگاه‌ها
حمایت رسانه‌ای Media Support	ارتقای سطح علمی و تخصصی مربیان Scientific and Professional Development of Coaches	تدوین برنامه برای حرفه‌ای شدن مربیان، دانش به‌روز، قوانین و تکنیک‌ها، کلاس‌های مربیگری، آموزش مداوم
	جذب و حفظ مربیان نخبه Recruitment and Retention of Elite Coaches	حمایت مادی و معنوی، به‌کارگیری مربیان متخصص، استفاده از مربیان بازنشسته، پرورش مربیان قهرمان‌پرور
توسعه علمی و پژوهشی Scientific and Research Development	مدیریت و رهبری کادر فنی Management and Leadership of Technical Staff	ارزیابی صلاحیت مربیان، توانایی مدیریت استرس و هماهنگی تیم، پرهیز از حاشیه‌سازی
	تعداد رسانه‌های ورزشی در کشور Number of Sports Media Outlets in the Country	تعداد رسانه‌های ورزشی تخصصی و خبرنگاران ورزشی فعال
حمایت رسانه‌ای Media Support	پخش زنده مسابقات ورزشی Live Broadcast of Sports Events	تعداد، مدت زمان و تنوع برنامه‌های ورزشی تلویزیونی و رادیویی
	پخش برنامه‌های ورزشی Broadcast of Sports Programs	تعداد، مدت زمان و تنوع برنامه‌های ورزشی تلویزیونی و رادیویی
توسعه علمی و پژوهشی Scientific and Research Development	انعکاس اخبار ورزشی Coverage of Sports News	تعداد اخبار منتشر شده در مطبوعات، سایت‌ها و شبکه‌های اجتماعی درباره رویدادها
	معرفی رشته‌های ورزشی المپیک و آسیایی Introduction to Olympic and Asian sports	تعداد و عمق دفعات معرفی رشته‌ها (تاریخچه، قوانین و اهمیت) در رسانه‌ها
توسعه علمی و پژوهشی Scientific and Research Development	معرفی مدال‌آوران و ورزشکاران Promotion of Medalists and Athletes	میزان معرفی و برجسته‌سازی ورزشکاران نخبه برای الگوسازی
	پژوهش و نوآوری Research and Innovation	ترویج فرهنگ پژوهش، حمایت از نوآوری، انتشار آثار علمی و انجام طرح‌های تحقیقاتی ورزشی
توسعه علمی و پژوهشی Scientific and Research Development	بهبود فرآیندهای تصمیم‌گیری Improvement of Decision Making Processes	بهره‌گیری از ظرفیت علمی کشور، آموزش علمی، تصمیم‌گیری مبتنی بر آمار و داده، تحلیل رقبا

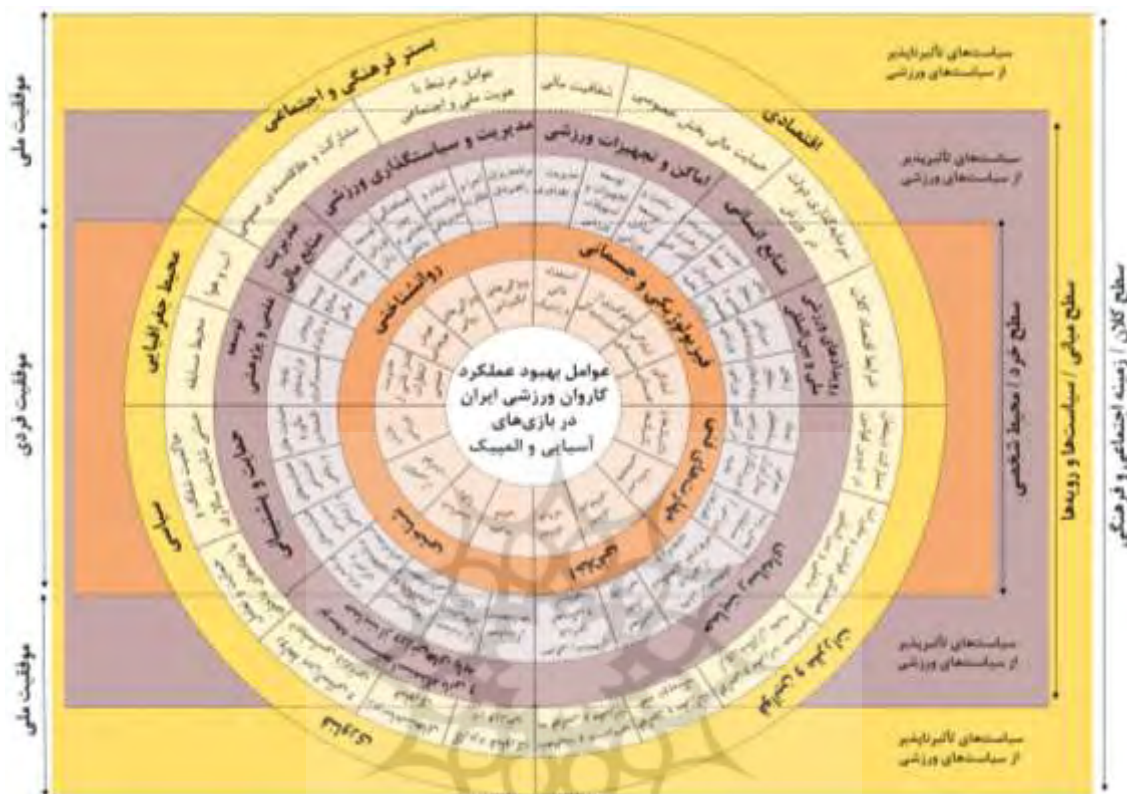
جدول ۴ به بررسی عوامل مؤثر بر بهبود عملکرد کاروان ورزشی ایران در بازی‌های آسیایی و المپیک در سطح کلان می‌پردازد. در بخش کلان ۶ مضمون اصلی در قالب ۱۹ مضمون فرعی و ۸۶ شاخص شناسایی شدند.

جدول ۴. عوامل مؤثر بر بهبود عملکرد کاروان ورزشی ایران در بازی‌های آسیایی و المپیک در سطح کلان
Table 5. Factors Affecting the Performance Improvement of Iran's Sports Delegation in the Asian and Olympic Games (Macro Level)

شاخص‌ها Indicators	مضامین فرعی Sub-Themes	مضامین اصلی Main Themes
رشد اقتصادی، درآمد سرانه، ثبات اقتصادی، نرخ تورم، اشتغال و بیکاری	شرایط اقتصادی کلان Macroeconomic Conditions	اقتصادی Economic
بودجه کمیته ملی المپیک و وزارت ورزش، هزینه‌کرد ملی، پشتیبانی مالی دولتی، جذب منابع دولتی و عمومی	سرمايه‌گذاري دولت در ورزش Government Investment in Sports	
اسپانسر، شرکت‌های خصوصی فعال، باشگاه‌سازی، مشارکت در رویدادها، مسئولیت اجتماعی، تعامل با منابع مالی	حمایت مالی بخش خصوصی Private Sector Financial Support	
انضباط مالی، مقابله با فساد، شفافیت بودجه‌ای، تصمیم‌گیری مالی شفاف، استراتژی دریافت بودجه از رسانه‌ها	شفافیت مالی Financial Transparency	سیاسی Political
تعامل با وزارت خارجه، نهادهای بین‌المللی، آشنایی مسئولین و ورزشکاران با شرایط سیاسی ورزش جهانی	روابط بین‌المللی و دیپلماسی ورزشی International Relations and Sports Diplomacy	
ارتباط با قوای سه‌گانه، حمایت مجلس و نهادهای غیرورزشی از ورزش	حمایت و تعامل با نهادهای داخلی Support and Interaction with Domestic Institutions	
مبارزه با سیاسی‌کاری، شفافیت گزارش‌دهی، پاسخگویی، نظارت بر عملکرد، جلوگیری از فساد	حاکمیت شفاف و مبتنی شایسته‌سالاری Transparent and Merit-Based Governance	فرهنگی و اجتماعی Cultural and Social
نرخ مشارکت مردم در ورزش، میزان علاقه‌مندی به ورزش، تعداد تماشاگران و بینندگان، ورزش همگانی	مشارکت و علاقه‌مندی عمومی Public Participation and Interest	
همبستگی ملی، نقش ورزشکاران در فرهنگ ملی، مهاجرت نخبگان	عوامل مرتبط با هویت ملی و اجتماعی Factors Related to National and Social Identity	
محدودیت‌ها، پذیرش اجتماعی، زیرساخت‌ها، رسانه‌ها، حمایت اجتماعی و خانوادگی	چالش‌های اجتماعی و فرهنگی ورزش زنان Socio-Cultural Challenges of Women's Sports	قوانین و مقررات Laws and Regulations
دسترسی آسان به قوانین، پایگاه داده قوانین، آموزش قوانین، دریافت بازخورد	شفافیت و دسترسی به قوانین و مقررات Transparency and Accessibility of Regulations	
آموزش و پیشگیری، آزمایشگاه‌های مجهز، همکاری با وادا، مجازات‌ها، سیستم گزارش‌دهی	قوانین و مقررات ضد دوپینگ Anti Doping Laws and Regulations	
پاداش‌ها، بورسیه، فرصت‌های شغلی، حمایت از زنان ورزشکار	قوانین و مقررات حمایتی از ورزشکاران نخبه Supportive Laws for Elite Athletes	فناوری‌های نوین Modern Technologies
تطبیق با فدراسیون‌های جهانی، عضویت در کنوانسیون‌ها، همکاری بین‌المللی	هماهنگی قوانین و مقررات داخلی و بین‌المللی Alignment of Domestic and International Regulations	
کمیته‌های مشورتی، حضور نمایندگان ذینفع، امکان ارسال پیشنهادات و انتقادات	مشارکت ذینفعان در تدوین قوانین Stakeholder Participation in Legislation Development	
توسعه سیستم‌های فناوریانه در ورزش، تعداد اختراعات، برخورداری از نرم‌افزارهای آنالیز	زیرساخت‌های فناوری Technology Infrastructure	محیط جغرافیایی Geographical Environment
تجهیزات مدرن، استفاده فدراسیون‌ها و هیأت‌ها از فناوری‌های روز، پایگاه داده ورزشکاران	کاربرد فناوری در ورزش Application of Technology in Sports	
حضور هواداران در کشور میزبان، حمایت هموطنان در بازی‌ها	محیط مسابقه Competition Environment	
شرایط اقلیمی کشور میزبان، اختلاف زمانی، تأثیر بر عملکرد ورزشکاران	آب و هوا Climate and Weather Conditions	

یافته‌های پژوهش حاضر، عوامل مؤثر بر بهبود عملکرد کاروان ورزشی ایران در بازی‌های آسیایی و المپیک را در سه سطح خرد، میانی و کلان، با تفکیک ۲۰ مضمون اصلی، ۶۶ مضمون فرعی و ۲۹۶ شاخص، دسته‌بندی کرده است. این سطوح، به ترتیب، بر ابعاد فردی ورزشکاران (سطح خرد)، ساختارهای مدیریتی فدراسیون‌ها و سازمان‌های ورزشی (سطح میانی) و سیاست‌گذاری‌های کلان ورزشی و زیرساخت‌های ملی (سطح کلان) تمرکز دارند.

شکل ۱. مدل سه سطحی عوامل بهبود عملکرد کاروان ورزشی ایران در بازی‌های آسیایی و المپیک

Figure 1. Three-Level Model of Factors Improving the Performance of Iran's Sports Delegation in the Asian and Olympic Games

بحث

در پژوهش حاضر، با هدف ارتقای عملکرد کاروان ورزشی ایران در بازی‌های آسیایی و المپیک، به بررسی و تحلیل عوامل مؤثر بر این عملکرد در سه سطح خرد، میانی و کلان پرداخته شده است. در سطح خرد، یافته‌های پژوهش نشان داد که پنج مضمون اصلی شامل ابعاد فیزیولوژیکی و جسمانی، روان‌شناختی، فنی، شناختی و اخلاقی، با ۱۶ مضمون فرعی و ۶۶ شاخص، در بهبود عملکرد کاروان ورزشی ایران در بازی‌های آسیایی و المپیک نقش آفرین هستند که با مطالعات ماسا و همکاران (۲۰۱۰)، مزئی (۲۰۱۵)، زارعیان و همکاران (۲۰۲۳)، موسوی‌راد (۲۰۱۹)، سیف‌پناهی شعبانی و همکاران (۲۰۲۲) همخوان است. نخست، بعد فیزیولوژیکی و جسمانی، پایه زیستی و عملکردی ورزشکاران را تشکیل می‌دهد. استعدادهای ذاتی، اگرچه تعیین‌کننده اولیه برخی توانمندی‌ها هستند، اما به‌تنهایی برای موفقیت کافی نیستند؛ همان‌گونه که خدادادکاشی و کریم‌نیا (۲۰۱۶) نیز یادآور شده‌اند، قابلیت‌های بدنی ورزشکاران می‌تواند از طریق تمرین مداوم یا وراثت شکل گیرد. همچنین، متخصصان تغذیه ورزشی تأکید دارند که رژیم غذایی مناسب، به‌ویژه از دوران کودکی و در دوره‌های تمرینی، عاملی مؤثر در بهینه‌سازی عملکرد ورزشی به شمار می‌رود. همچنین، آمادگی جسمانی می‌تواند با بهبود عملکرد فردی، ترکیب کلی تیم را نیز تحت‌تأثیر قرار دهد. دوم، مضمون روان‌شناختی، نقش تعیین‌کننده‌ای در پایداری عملکرد در شرایط رقابتی دارند. پژوهش‌های متعددی از جمله لیلیانا و آدریان^۱ (۲۰۱۳) نشان

¹ Liliana & Adrian

داده‌اند که مؤلفه‌هایی مانند اعتماد به نفس، خودکنترلی و تمرکز، از ویژگی‌های مشترک ورزشکاران موفق هستند. افزون بر آن، هوش هیجانی با تقویت تعاملات تیمی و کاهش تنش‌های درون‌گروهی، زمینه‌ساز ثبات روانی در شرایط پرفشار است (لابرده و همکاران، ۲۰۱۹). سوم، مضمون مهارت‌های فنی شامل تمرینات تخصصی و تسلط بر تاکتیک‌ها و تکنیک‌های رشته‌ای است. تمریناتی که بر اساس تحلیل نیازهای فردی، ضعف‌ها و قوت‌ها طراحی شوند، اثربخشی بیشتری خواهند داشت. بر اساس یافته‌های هی‌وود و گچل^۲ (۲۰۱۲)، مهارت‌های فنی و تاکتیکی از ارکان موفقیت در موقعیت‌های خاص مسابقاتی به شمار می‌روند. این مهارت‌ها نه تنها به ارتقاء عملکرد کمک می‌کنند، بلکه در کاهش ریسک آسیب‌دیدگی نیز مؤثرند. چهارم، مضمون شناختی که شامل دانش ورزشی، آگاهی از قوانین، شناخت رقا و تجربه‌های قبلی است که ابزاری برای تصمیم‌گیری هوشمندانه در میدان رقابت فراهم می‌آورد. همچنین، آشنایی با قوانین داخلی و بین‌المللی موجب کاهش خطاهای غیرعمد می‌شود. تحلیل رقا و تجربه حضور در رقابت‌های بزرگ نیز بر مهارت‌های تاکتیکی و مقاومت روانی می‌افزاید. بوکل^۳ (۲۰۰۸) نیز با تأکید بر نقش علوم روز مانند فیزیولوژی، روانشناسی و حرکت‌شناسی، موفقیت در میادین بین‌المللی را منوط به تسلط علمی ورزشکاران دانسته است. این دیدگاه با نظر مشتاقیان و همکاران (۲۰۱۳) نیز همسو است که دانش ورزشی را برای ورزشکاران به اندازه مربیان مدیران حیاتی می‌داند. پنجم، مضمون اخلاقی شامل اخلاق فردی و حرفه‌ای است. ورزشکارانی که به ارزش‌های اخلاقی، نظم، مسئولیت‌پذیری، حجاب اسلامی، عرق ملی و اصول دینی پایبند هستند، نه تنها نمایندگان شایسته‌ای برای کشور محسوب می‌شوند، بلکه به الگوسازی فرهنگی نیز کمک می‌کنند. سبک زندگی سالم، پرهیز از اعتیاد و رفتارهای حاشیه‌ساز، زمینه‌ساز تمرکز بیشتر، آرامش ذهنی و بهبود عملکرد ورزشی است. معنویت موجب تقویت روحیه و ایجاد کنترل ذهنی در شرایط رقابتی می‌شود. همچنین، برگزاری آیین‌های دینی پیش از مسابقات باعث افزایش انسجام تیمی و کاهش اضطراب می‌شود (جونا و اوکوا^۴، ۲۰۱۳). شاهدان و همکاران^۵ (۲۰۲۲) نشان داده‌اند که معنویت و باورهای دینی با افزایش اعتماد به نفس، احساس سرحالی و آمادگی روانی ورزشکاران همراه است.

سطح میانی به‌عنوان حلقه واسط میان عوامل فردی (سطح خرد) و سیاست‌گذاری‌های کلان، بر ساختارها، نهادها و منابعی تمرکز دارد که نقش راهبردی در جهت‌دهی، هماهنگ‌سازی و پشتیبانی از فرآیند آماده‌سازی ورزشکاران ایفا می‌کنند که این یافته با نتایج مطالعات دی‌بوسچر و همکاران (۲۰۰۸)، برگسگارد و همکاران (۲۰۰۷)، دهقان قهفرخی (۲۰۱۴)، زارعیان و همکاران (۲۰۲۴)، فسنقری و همکاران (۲۰۱۸)، سوسا و همکاران (۲۰۱۶)، کامکاری و همکاران (۲۰۲۰) همخوان است. یافته‌های این پژوهش نشان داد که در سطح میانی، ۹ مضمون اصلی در قالب ۳۰ مضمون فرعی و ۱۳۵ شاخص شناسایی شده‌اند که هر کدام به نحوی در بهبود عملکرد کاروان ورزشی ایران در بازی‌های آسیایی و المپیک مؤثر بوده‌اند. برنامه‌ریزی راهبردی به عنوان یکی از مضامین، در ورزش قهرمانی، نه تنها تعیین مسیر و اهداف کلان را میسر می‌سازد، بلکه از اتلاف منابع انسانی، مالی و اطلاعاتی نیز جلوگیری می‌کند. تدوین برنامه‌های بلندمدت برای کسب سهمیه‌ها و موفقیت در المپیک، نیازمند تحلیل دقیق ظرفیت‌ها در سطح ملی و استانی و تطبیق آن با نیازهای واقعی ورزشکاران است. چنانچه نادریان و سلطان‌حسینی (۲۰۱۰) تأکید کرده‌اند، غفلت در برنامه‌ریزی اردوها و اعزام‌ها می‌تواند به هدررفت منابع و افت کیفیت عملکرد منجر شود. همچنین، ثبات مدیریتی و حضور مدیران متخصص در فدراسیون‌ها و کمیته ملی المپیک، عاملی حیاتی برای تداوم سیاست‌های بلندمدت و جلوگیری از

¹ Laborde et al

² Haywood & Getchell

³ Buckel

⁴ Jona & Okou

⁵ Shahdan et al

ناپایداری در تصمیم‌گیری‌هاست (مایرز و همکاران، ۲۰۰۶). در این میان، هماهنگی بین‌بخشی میان نهادهایی مانند وزارت ورزش و جوانان، آموزش و پرورش و بهداشت و درمان، می‌تواند هم‌افزایی قابل‌توجهی در توسعه ورزش ملی ایجاد کند. همان‌طور که راسخ و همکاران (۲۰۱۵) اشاره دارند، نبود تعامل میان این نهادها به بخشی‌نگری و تضعیف سیاست‌های کلان ورزش قهرمانی منجر خواهد شد. در نهایت، توسعه ورزش زنان، به‌عنوان یک ضرورت اجتماعی و ورزشی، نیازمند حذف موانع ساختاری و فرهنگی و ارتقاء زیرساخت‌های مشارکت بانوان است. برنارد و باس (۲۰۰۴) معتقدند در سال‌های اخیر، حضور زنان در عرصه‌های اقتصاد، سیاست و اجتماع و ورزش که پیش از این مردانه تلقی می‌شدند رو به رشد است.

دومین مضمون، مدیریت منابع مالی است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که دو مضمون اصلی در این زمینه شامل مدیریت بودجه و توسعه منابع مالی هستند که در تعامل با یکدیگر می‌توانند ثبات و کارایی مالی نهادهای ورزشی را تضمین کنند. مدیریت اثربخش بودجه، به‌ویژه در تخصیص منابع به رشته‌های دارای پتانسیل، نیازمند رویکردی مبتنی بر هدف، راهبرد و تحلیل عملکرد است. استفاده از ابزارهای کنترل هزینه، ارزیابی منظم مالی و انتشار گزارش‌های شفاف، موجب افزایش پاسخگویی، اعتماد ذی‌نفعان و کاهش انحرافات مالی می‌شود. در کنار مدیریت هزینه، توسعه منابع مالی از طریق بازاریابی، تنوع‌بخشی درآمدی و جذب حامیان مالی اهمیت فزاینده‌ای یافته است. ایجاد روابط استراتژیک با شرکت‌های تجاری، ارائه بسته‌های اسپانسرشی متنوع و بهره‌برداری از برند ورزشکاران برای جذب سرمایه‌گذار، می‌تواند به تأمین منابع پایدار منجر شود. همان‌گونه که زارعیان و همکاران (۲۰۲۱) تأکید می‌کنند، سازمان‌های ورزشی باید با بکارگیری شیوه‌های نوین بازاریابی، بهره‌گیری از درآمدهای رسانه‌ای و توسعه زیرساخت‌های مشارکت مالی، کالا و خدمات مورد نیاز خود را تأمین و بستر موفقیت را هموار کنند.

سرمایه‌گذاری راهبردی در ورزش پایه و رشته‌های نوظهور المپیک از ارکان اصلی توسعه نظام‌مند ورزش قهرمانی در سطح ملی است. بدون تأمین این زیرساخت‌های بنیادین، دستیابی به موفقیت پایدار در سطح بین‌المللی ممکن نخواهد بود. نقش آموزش و پرورش، به‌ویژه مدارس، در این مسیر حیاتی است و تجربه موفق کشورهایمانند ترکیه، استرالیا و چین نشان می‌دهد که آموزش مهارت‌های حرکتی در دوران تحصیل و ارتباط ساختاریافته فدراسیون‌ها با نظام آموزشی، زمینه‌ساز پرورش نسل آینده قهرمانان بوده است (دنیز و ینل، ۲۰۱۳). در این میان، تقویت تربیت‌بدنی مدارس با بهره‌گیری از معلمان متخصص، برگزاری منظم مسابقات درون‌مدرسه‌ای و ایجاد پیوند میان خانواده، مدرسه و نهادهای ورزشی می‌تواند بستر اجتماعی گسترده‌ای برای رشد ورزش‌های پایه فراهم آورد. همچنین، تأسیس پایگاه‌های تخصصی استعدادیابی با بودجه و تجهیزات مناسب و بهره‌گیری از مربیان و متخصصان مجرب، پیش‌شرط کشف استعدادهای واقعی در سطح ملی و استانی است. فعالیت این پایگاه‌ها باید مبتنی بر شاخص‌های علمی شامل تحلیل‌های آنتروپومتریک، فیزیولوژیکی، روان‌شناختی و بیومکانیکی باشد و از فناوری‌های نوین مانند نرم‌افزارهای تخصصی تحلیل عملکرد بهره‌برد (فسنقری و همکاران، ۲۰۱۸). افزون بر این، فرآیند استعدادیابی نباید صرفاً به شناسایی محدود شود؛ بلکه طراحی مسیرهای رشد بلندمدت، حمایت مالی، روانی و انگیزشی از ورزشکاران مستعد، برگزاری مسابقات مرحله‌ای و تعامل پیوسته با آموزش و پرورش، از الزامات ادامه این مسیر تا سطح قهرمانی است. از سوی دیگر، یکی از یافته‌های مهم پژوهش، کم‌توجهی ساختاری به رشته‌های نوظهور المپیک در سیاست‌های ورزش قهرمانی ایران است. در حالی که رشته‌هایی نوظهور به تقویم المپیک افزوده شده‌اند، نظام ورزش کشور همچنان تمرکز خود را بر رشته‌های سنتی حفظ کرده است. این در حالی است که غفلت از این رشته‌ها، به معنای از دست دادن فرصت‌های ارزشمند مدال‌آوری در ادوار آینده خواهد

¹ Myers et al

² Deniz & Yenel

بود. در زمینه‌هایی چون شناسایی استعداد، تربیت مربی، توسعه زیرساخت، و فرهنگ‌سازی عمومی برای رشته‌های جدید، نیازمند سیاست‌گذاری و سرمایه‌گذاری هدفمند است. در نتیجه، توسعه هم‌زمان ورزش‌های پایه و ورود هوشمندانه به رشته‌های نوظهور، دو بازوی مکمل برای ارتقای جایگاه ورزش قهرمانی کشور محسوب می‌شوند. این مسیر نیازمند برنامه‌ریزی راهبردی، بازنگری در سیاست‌های موجود و ایجاد سامانه‌ای یکپارچه برای استعدادیابی، پرورش و نگهداشت استعدادهاست؛ تا موفقیت در عرصه‌های بین‌المللی نه به‌صورت مقطعی، بلکه به‌شکل تکرارپذیر و پایدار رقم بخورد.

برگزاری منظم مسابقات در سطوح ملی و بین‌المللی یکی از عناصر کلیدی در ارتقای کیفیت ورزش قهرمانی محسوب می‌شود. لیگ‌های ساختاریافته، رقابت‌های متوازن، و فرصت‌های برابر برای مردان و زنان، زمینه را برای رشد فنی و انگیزشی ورزشکاران فراهم می‌کنند. رقابت‌های هدفمند و مستمر، نه تنها بخشی از مسیر رشد ورزشکاران نخبه است، بلکه نقشی انگیزشی در تمرینات روزمره آنان ایفا می‌کند و امکان کاربرد مهارت‌های تاکتیکی و تکنیکی در شرایط واقعی را مهیا می‌سازد (سوتیرادو، ۲۰۱۱). از سوی دیگر، میزبانی مسابقات بین‌المللی و نشست‌های تخصصی ورزشی، ابزاری اثربخش برای ارتقای تصویر ملی، تعاملات دیپلماتیک، و توسعه فرهنگی و اقتصادی به‌شمار می‌رود. این رویدادها با ایجاد فرصت‌های مشارکت برای ذی‌نفعان مختلف از جمله ورزشکاران، مربیان، داوران، تماشاگران و سرمایه‌گذاران، می‌توانند به رشد پایدار ورزش در ابعاد گوناگون کمک کنند (دهقان قهفرخی، ۲۰۱۴). همچنین، موفقیت در این عرصه‌ها به برنامه‌ریزی دقیق در زمینه اعزام تیم‌ها، برگزاری رقابت‌های داخلی با کیفیت، توسعه لیگ‌های پایه و برتر به‌ویژه در ورزش زنان و ایجاد زیرساخت‌های مناسب بستگی دارد. رقابت‌ها، در کنار تقویت جایگاه بین‌المللی، بستری برای بازاریابی ورزش، جذب منابع مالی و افزایش مشارکت عمومی نیز فراهم می‌کنند. در نتیجه، تقویت کمی و کیفی رویدادهای ملی و بین‌المللی باید به‌عنوان بخشی از راهبرد کلان توسعه ورزش قهرمانی تلقی شود؛ راهبردی که با تأکید بر تکرار، تنوع و فراگیری، می‌تواند هم مسیر پرورش استعدادها را هموار سازد و هم جایگاه ورزش کشور را در سطح جهانی ارتقا دهد.

یکی دیگر از مضامین شناسایی‌شده این پژوهش در بخش میانی، مضمون منابع انسانی می‌باشد. مربیان با دانش و تجربه بالا، قلب تپنده فرآیند آماده‌سازی ورزشکاران هستند و برگزاری دوره‌های تخصصی، آموزش‌های مداوم و اعزام به کارگاه‌های بین‌المللی، موجب به‌روز شدن دانش آنان و ارتقای اثربخشی تمرینات می‌شود (دهقان و سلیمانی دامنه، ۲۰۱۴؛ فسنگری و همکاران، ۲۰۲۱). برگزاری کلاس‌های مربیگری با استفاده از مدرسان مجرب، تربیت مربیان از میان قهرمانان بازنشسته و تعریف مسیرهای ارتقا در نظام آموزشی مربیان، از جمله راهبردهایی است که می‌تواند منجر به ایجاد نظام حرفه‌ای در تربیت منابع انسانی شود. سوتیرادو و شیلبری (۲۰۰۹) نیز از مربیان به‌عنوان قلب و روح ورزش قهرمانی یاد کرده‌اند. همچنین مدیریت کادر فنی، به‌ویژه در شرایط فشار و بحران، نقش تعیین‌کننده‌ای در حفظ تمرکز ورزشکاران و عملکرد هماهنگ تیم دارد. مربیان کارآمد باید علاوه بر مهارت‌های فنی، از توانایی‌های رهبری، تصمیم‌گیری سریع و مهارت‌های روانی برخوردار باشند. پژوهش‌های داخلی نیز نشان می‌دهند که رضایت منابع انسانی (عیدی و همکاران، ۲۰۱۴)؛ طراحی نظام جذب، نگهداشت و ارتقاء مربیان (نژادسجادی و همکاران، ۲۰۱۴)؛ و شاخص‌هایی چون حضور مربیان نخبه در تیم‌های ملی (فسنگری و همکاران، ۲۰۲۱)، از عناصر حیاتی در ارتقای نظام منابع انسانی ورزشی کشور هستند. بنابراین، نظام ورزش ایران نیازمند یک الگوی جامع، ساختاریافته و پویای منابع انسانی است که به جذب، آموزش، نگهداشت و ارتقای مستمر مربیان و کادر فنی در سطوح مختلف بپردازد؛ الگویی که محور موفقیت‌های پایدار در میدانی آسیایی و المپیک خواهد بود.

یکی دیگر از مضامین شناسایی‌شده این پژوهش در بخش میانی، مضمون حمایت و پشتیبانی می‌باشد. ایجاد اطمینان مالی از طریق پرداخت منظم حقوق، پاداش، بیمه، تأمین آینده شغلی و حمایت از خانواده ورزشکاران، به‌طور مستقیم بر کاهش دغدغه‌های ذهنی ورزشکاران و تمرکز آنان بر عملکرد ورزشی مؤثر است (فسنگری و همکاران، ۲۰۲۱).

پژوهش‌های داخلی نیز نشان داده‌اند که رضایت ورزشکاران از خدمات حمایتی، رابطه مستقیمی با افزایش علاقه، انگیزه و سطح عملکرد آنان دارد (عیدی و همکاران، ۲۰۱۴؛ میرفخرالدینی و همکاران، ۲۰۰۹). در این میان، تأمین خدمات درمانی و بیمه‌ای مناسب، از جمله پیش‌نیازهای حفظ سلامت حرفه‌ای ورزشکاران است؛ چرا که بازگشت سریع به رقابت‌ها پس از آسیب‌دیدگی، مستلزم بهره‌گیری از ساختار درمانی و توان‌بخشی استاندارد است. همچنین، ارائه خدمات مشاوره‌ای در حوزه روان‌شناسی، تغذیه و فیزیوتراپی، می‌تواند ورزشکاران را در مدیریت استرس و فشارهای روانی ناشی از رقابت‌ها یاری کند. بعد مهم دیگر، حمایت‌های ساختاری و حقوقی است؛ در این راستا، اتحادیه‌های ورزشی نقش تعیین‌کننده‌ای در دفاع از منافع ورزشکاران، مشارکت در فرآیند تصمیم‌گیری و ارتباط میان دولت و جامعه ورزش دارند. به زعم بوردمن (۲۰۰۷)، ورزشکاران، مربیان و طرفداران ورزشی، مشتریان اصلی نظام ورزش‌اند و برخورداری از سازوکارهای قانونی برای بیان شفاف مطالبات خود، شاخصی برای بلوغ ساختار ورزشی یک کشور محسوب می‌شود. بر این اساس، ایجاد ساختارهای حمایتی چندلایه، نه تنها سرمایه انسانی ورزش کشور را حفظ می‌کند، بلکه با افزایش وفاداری و تعهد، بستر موفقیت‌های پایدار در رقابت‌های قاره‌ای و جهانی را فراهم می‌آورد.

مضمون زیرساخت‌های ورزشی، شامل اماکن تخصصی، تجهیزات پیشرفته و بهره‌وری مدیریتی، یکی از ارکان حیاتی در ارتقای عملکرد ورزشکاران در سطوح قهرمانی به شمار می‌رود. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که تأمین و توسعه امکانات ورزشی، شرط لازم برای پرورش استعداد، تمرین هدفمند و حضور موفق در میادین بین‌المللی است. امکانات استاندارد، به ورزشکاران امکان می‌دهد تا مهارت‌های خود را در محیطی تخصصی پرورش دهند و به حداکثر توانمندی جسمی و ذهنی دست یابند (ظهرایی و همکاران، ۲۰۱۲؛ نادریان و سلطان‌حسینی، ۲۰۱۱). از سوی دیگر، ساخت اماکن ورزشی تخصصی و توزیع متوازن آن‌ها در مناطق مختلف کشور، بستری مناسب برای توسعه ورزش پایه، افزایش مشارکت و شناسایی استعدادها فراهم می‌سازد. به‌کارگیری تجهیزات تمرینی روزآمد و رعایت استانداردهای بین‌المللی در طراحی سالن‌ها، پیست‌ها و استخرها، نه تنها ریسک آسیب‌دیدگی را کاهش می‌دهد، بلکه بازده تمرینات را نیز به شکل چشم‌گیری افزایش می‌دهد. در عین حال، بهره‌برداری اصولی و مدیریت هوشمند اماکن ورزشی، از اتلاف منابع جلوگیری کرده و امکان استفاده حداکثری برای ورزشکاران، مربیان و تیم‌های ملی را فراهم می‌آورد. سوتریادو (۲۰۰۵) نیز تأکید می‌کند که دسترسی گسترده به امکانات تخصصی، بستر مشارکت در تمامی سطوح و افزایش کیفیت رقابت‌ها را فراهم می‌سازد. از منظر داخلی نیز، پژوهش‌های فسنگری و همکاران (۲۰۲۱)، دهقان قهفرخی (۲۰۱۴)، نژادسجادی و سلیمانی دامنه (۲۰۱۴) وجود اماکن ورزشی مجهز و مدیریت شده را از شاخص‌های کلیدی ارزیابی سازمان‌های ورزشی کشور معرفی کرده‌اند. بنابراین، زیرساخت فیزیکی ورزش باید به‌عنوان یک سرمایه راهبردی، مورد توجه سیاست‌گذاران قرار گیرد؛ چرا که بدون تأمین تجهیزات مناسب و بهره‌برداری اصولی از اماکن تخصصی، دستیابی به عملکرد قهرمانی مستمر و رقابت‌پذیر در سطح بین‌المللی ممکن نخواهد بود.

یکی دیگر از مضامین در سطح میانی، مضمون حمایت‌های رسانه‌ای می‌باشد. رسانه‌ها نقش چندبعدی در تحقق کارکردهای ورزش ملی ایفا می‌کنند؛ از جمله اطلاع‌رسانی، الگوسازی از قهرمانان، تقویت نشاط اجتماعی، افزایش مشارکت، درآمدزایی، ارتقای اخلاق عمومی و شفاف‌سازی عملکرد نهادهای ورزشی (دهقان قهفرخی، ۲۰۱۴). رسانه‌های سنتی و نوین، از تلویزیون و رادیو گرفته تا شبکه‌های اجتماعی و پلتفرم‌های تعاملی، نه تنها ابزار اطلاع‌رسانی، بلکه بستری برای برندسازی ورزشکاران، ارتقاء رشته‌های کمتر شناخته‌شده و جذب سرمایه‌گذاری به‌شمار می‌آیند. سوتریادو (۲۰۰۵) نیز تأکید می‌کند که نمایش هدفمند ورزش‌ها از طریق رسانه‌ها به‌ویژه رسانه‌های نوین، موجب افزایش مشارکت، ارتقاء موفقیت نخبگان و گسترش منابع مالی برای ورزش شده است. در پژوهش‌های فسنگری (۲۰۲۱) بر ضرورت استفاده فدراسیون‌ها از رسانه‌های مختلف از جمله شبکه‌های اجتماعی جهت بازاریابی و اطلاع‌رسانی تأکید کرده است. به‌طور کلی،

رسانه‌ها از طریق افزایش دیده‌شدن ورزشکاران و رویدادها، نه تنها موجب تقویت انگیزه ورزشکاران و آگاهی عمومی می‌شوند، بلکه با جلب حمایت‌های اجتماعی و اقتصادی، زمینه‌ساز رشد پایدار ورزش قهرمانی خواهند بود. بنابراین، توسعه زیرساخت‌های رسانه‌ای، ارتقاء سطح آموزش خبرنگاران ورزشی و ایجاد تعامل مؤثر میان رسانه‌ها و نهادهای ورزشی باید به‌عنوان یک راهبرد کلیدی در مسیر بهبود عملکرد کاروان ورزشی ایران مدنظر قرار گیرد.

هشتمین مضمون، توسعه علمی و پژوهشی است. در جهان امروز، موفقیت در ورزش‌های بین‌المللی بدون تکیه بر پژوهش‌های علمی، داده‌محور بودن سیاست‌ها و استفاده از فناوری‌های نوین میسر نیست. دهقان‌قهرخی (۲۰۱۴) با تأکید بر عقلانی‌سازی تصمیمات و برنامه‌ها، توسعه علمی را راهی برای کارآمدسازی نظام ورزش دانسته است. همچنین فسقوری و همکاران (۲۰۲۱) بر اهمیت خدمات پژوهشی نظیر برگزاری نمایشگاه‌ها و سمینارها در غنابخشی به دانش ورزشی تأکید کرده‌اند. تعامل میان نهادهای ورزشی و مراکز علمی می‌تواند به تولید دانش بومی، گسترش فرهنگ پژوهش و ارتقای سطح علمی مربیان، مدیران و حتی ورزشکاران منجر شود (نژادسجادی و سلیمانی دامنه، ۲۰۱۴). سرمایه‌گذاری در حوزه پژوهش، نه تنها موجب بهبود استراتژی‌های تمرینی و مدیریتی می‌شود، بلکه زیرساختی برای تصمیم‌گیری‌های مبتنی بر شواهد فراهم می‌آورد که در نهایت به موفقیت پایدار در میادین بین‌المللی خواهد انجامید. از این رو، توسعه علمی و پژوهشی باید به‌عنوان یک راهبرد محوری در سیاست‌گذاری ورزش قهرمانی کشور در نظر گرفته شود و بهره‌گیری هدفمند از ظرفیت نخبگان دانشگاهی و دانش‌آموختگان علوم ورزشی به‌طور نظام‌مند دنبال شود. در مجموع، یافته‌های سطح میانی این پژوهش نشان می‌دهد که موفقیت پایدار کاروان ورزشی ایران در بازی‌های آسیایی و المپیک، مستلزم حکمرانی چندسطحی مؤثر، مدیریت منابع مالی شفاف، استعدادیابی نظام‌مند، منابع انسانی توانمند، زیرساخت‌های تخصصی، نظام حمایتی جامع، رسانه‌های هم‌سو و دانش‌محوری علمی است. بر این اساس، لازم است طراحی مجدد ساختارها و سیاست‌ها در این سطح، به‌عنوان یک راهبرد ملی و بین‌سازمانی در دستور کار سیاست‌گذاران قرار گیرد؛ چرا که تنها در سایه انسجام سطح میانی، می‌توان انتظار رشد مستمر، رقابت‌پذیری بین‌المللی و صعود در رده‌بندی جهانی را داشت.

سطح کلان به‌عنوان بالاترین سطح مؤثر بر عملکرد ورزشکاران و تیم‌های ملی، نقش سیاست‌گذار، تسهیل‌گر و ناظر کلان را در نظام ورزش کشور ایفا می‌کند که با مطالعات دی‌پوسچر و همکاران (۲۰۰۶)، شییلی و همکاران (۲۰۰۷)، خدادادکاشی و کریم‌نیا (۲۰۱۶)، رحادیان و همکاران (۲۰۲۱)، خانمرادی و همکاران (۲۰۲۲)، اسدی‌زاده و عسکریان (۲۰۱۹) همخوان است. یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که در این سطح، ۵ مضمون اصلی مؤلفه‌های اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی، قانونی و فناورانه، همراه با محیط جغرافیایی، در قالب ۱۳ شامل مضمون فرعی، نقش بسزایی در بهبود عملکرد کاروان ورزشی ایران در بازی‌های آسیایی و المپیک دارند. نخستین مضمون شناسایی‌شده، مضمون اقتصادی است. در سطح کلان، شاخص‌هایی چون رشد اقتصادی، افزایش درآمد سرانه، کاهش تورم و بیکاری نه تنها بر توان خرید خانوارها و مشارکت عمومی در ورزش تأثیر می‌گذارند، بلکه زمینه‌ساز تخصیص منابع پایدار برای ورزش قهرمانی نیز هستند. در شرایطی که اقتصاد ملی از ثبات نسبی برخوردار باشد، امکان تدوین برنامه‌های بلندمدت، تأمین اعتبارات منظم و مدیریت منطقی منابع در سطح کلان ورزش کشور فراهم می‌شود. از سوی دیگر، سرمایه‌گذاری دولت در قالب تخصیص بودجه به کمیته ملی المپیک، وزارت ورزش و جوانان و فدراسیون‌ها، نقش حیاتی در تدارک اردوها، حمایت از ورزشکاران و آماده‌سازی حرفه‌ای آنان ایفا می‌کند. با این حال، یافته‌ها نشان می‌دهد نبود توزیع به‌موقع و عادلانه منابع مالی به استان‌ها و شهرستان‌ها، یکی از موانع توسعه متوازن ورزش قهرمانی در کشور است. همچنین، افزایش مشارکت بخش خصوصی در حوزه‌هایی نظیر حمایت مالی، ایجاد باشگاه‌های ورزشی و برگزاری رویدادهای ورزشی، می‌تواند به‌عنوان مکمل سرمایه‌گذاری

دولتی عمل کند. در همین راستا، پوپاکس و آندروف^۱ (۲۰۰۷) معتقدند سیاست‌گذاری‌های مالیاتی، حمایت‌های دولتی هدفمند و طراحی سازوکارهای جذب سرمایه‌گذار بخش خصوصی، نقشی کلیدی در توسعه نظام ورزشی دارد. اما این امر مستلزم ایجاد بسترهای انگیزشی، اعتمادسازی و تعامل مؤثر میان سازمان‌های ورزشی و سرمایه‌گذاران است. پژوهش‌هایی چون فسنگری و همکاران (۲۰۲۱) و دهقان قهفرخی (۲۰۱۴) نیز بر ضرورت تنوع‌بخشی به منابع درآمدی، انضباط مالی، خصوصی‌سازی هدفمند و بهره‌گیری از ظرفیت‌هایی چون حق پخش تلویزیونی تأکید کرده‌اند. شفافیت مالی، عامل مهمی در جلب اعتماد عمومی، مقابله با فساد و بهبود فرآیند تخصیص منابع تلقی می‌شود. ضعف در نظارت و عدم شفافیت مالی می‌تواند موجب اتلاف منابع و کاهش اثربخشی سیاست‌های اقتصادی در حوزه ورزش شود. در مجموع، بهبود عملکرد کاروان‌های ورزشی در سطح بین‌المللی در گرو طراحی و اجرای نظام اقتصادی کارآمد، منسجم و پاسخ‌گو در ورزش است. این نظام باید از طریق سیاست‌های کلان اقتصادی پایدار، سرمایه‌گذاری هدفمند دولتی، مشارکت راهبردی بخش خصوصی و شفافیت و پاسخ‌گویی مالی تقویت شود.

مضمون سیاسی از دیگر عوامل کلان مؤثر بر عملکرد کاروان ورزشی ایران در بازی‌های آسیایی و المپیک به‌شمار می‌رود. ثبات سیاسی و رفتار معقول حکومت‌ها در عرصه ملی و بین‌المللی، بستری مناسب برای سرمایه‌گذاری، توسعه زیرساخت‌های ورزشی و کسب موفقیت در میادین بین‌المللی فراهم می‌سازد؛ در مقابل، بی‌ثباتی و سیاست‌گذاری‌های غیرکارشناسی می‌تواند منجر به افت عملکرد ورزشکاران شود. عده‌ای معتقدند قدرت سیاسی و اراده سیاسی برای موفقیت ورزشی عنصر تعیین‌کننده است و علیرغم تجمیع تمامی امکانات این اراده تصمیم‌گیران سیاسی است که میزان تلاش هر کشور برای موفقیت را تعیین می‌کند (خدادادکاشی و کریم‌نیا، ۲۰۱۶). از سوی دیگر، تعامل هدفمند سازمان‌های ورزشی با قوای سه‌گانه و جلب حمایت مادی و معنوی مسئولان ملی و محلی، می‌تواند نقشی کلیدی در گسترش ورزش قهرمانی ایفا کند. حمایت مسئولان استان‌ها از زیرساخت‌ها و ورزشکاران، به‌ویژه در حوزه بانوان، نیز فرصت مغتنمی است که تاکنون کمتر به‌صورت سازمان‌یافته مورد استفاده قرار گرفته است. بنابراین، موفقیت ورزش ایران در رویدادهای بین‌المللی مستلزم ثبات سیاسی، حاکمیت شایسته‌سالار، روابط مؤثر بین‌المللی و به‌کارگیری ظرفیت‌های ملی، به‌ویژه در حوزه بانوان است.

سومین مضمون کلان مؤثر بر عملکرد کاروان ورزشی ایران، به ابعاد فرهنگی و اجتماعی مربوط می‌شود. ورزش در سطح ملی تنها فعالیتی جسمانی نیست، بلکه پدیده‌ای اجتماعی-فرهنگی است که در تحکیم هویت ملی، تقویت همبستگی و افزایش سرمایه اجتماعی نقش دارد. یافته‌ها نشان می‌دهد که مشارکت عمومی، علاقه‌مندی به ورزش، رضایت از نهادهای ورزشی و توسعه ورزش همگانی، زمینه‌ساز پایداری و موفقیت ورزش قهرمانی است. افزایش مشارکت عمومی و نقش‌آفرینی فعال ورزشکاران در فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی، موجب تقویت احساس تعلق، اعتماد اجتماعی و ارتقای ظرفیت روانی آنان می‌شود. در این زمینه، مشارکت ورزشی به‌عنوان پایین‌ترین سطح شروع فعالیت در ورزش، نقشی بنیادین دارد. این مشارکت که عمدتاً جنبه تفریحی و آموزشی دارد، علاوه بر ایجاد جامعه‌ای سالم و با نشاط، بستر شناسایی استعدادها و رشد ورزشکاران نخبه را فراهم می‌کند. هرچه مشارکت عمومی در ورزش بیشتر باشد، فرهنگ ورزشی تقویت شده و تعداد افراد نخبه افزایش می‌یابد که به‌طور مستقیم باعث ارتقای ورزش قهرمانی می‌شود (دهقان قهفرخی، ۲۰۱۴). در این میان، ورزش زنان با چالش‌های متعددی از جمله محدودیت‌های فرهنگی، ضعف در زیرساخت‌ها، بازنمایی رسانه‌ای و حمایت اجتماعی پایین مواجه است؛ چالش‌هایی که مسیر حرفه‌ای شدن بانوان ورزشکار را دشوار و ظرفیت قهرمانی کشور را محدود می‌کند. رفع این موانع، نیازمند سیاست‌های فرهنگی هدفمند، تقویت

¹ Poupaux & Andreff

زیرساخت‌های تخصصی و حمایت رسانه‌ای و اجتماعی و به رسمیت شناختن نقش زنان در ورزش ملی است. موفقیت پایدار ورزش قهرمانی زمانی محقق می‌شود که با تقویت مشارکت عمومی، پررنگ شدن نقش اجتماعی ورزشکاران و رفع موانع فرهنگی-اجتماعی به‌ویژه در حوزه زنان، ورزش به بخشی جدایی‌ناپذیر از فرهنگ ملی تبدیل شود.

چهارمین مضمون، ابعاد قانونی و مقرراتی است. تدوین قوانین شفاف و قابل فهم، دسترسی آسان به آن‌ها و آموزش مستمر مربیان و ورزشکاران، به ارتقاء نظم و کاهش تخلفات، به‌ویژه در میان ورزشکاران جوان کمک می‌کند. هماهنگی مقررات داخلی با استانداردهای جهانی و عضویت فعال در نهادهایی چون کمیته بین‌المللی المپیک^۱ (IOC) و آژانس جهانی ضد دوپینگ^۲ (WADA) پیش‌نیاز حضور مؤثر در عرصه‌های بین‌المللی است. در این میان، سیاست‌گذاری مؤثر ضد دوپینگ، از طریق آموزش، تدوین قوانین بازدارنده، تجهیز آزمایشگاه‌ها و همکاری بین‌المللی، اهمیت ویژه‌ای دارد. همچنین، قوانین حمایتی شامل پاداش، تسهیلات شغلی و بورسیه‌ها، نقش مهمی در افزایش انگیزه و امنیت شغلی ورزشکاران ایفا می‌کند؛ به‌ویژه در مورد زنان که توجه ویژه به آن‌ها می‌تواند عدالت جنسیتی و سهم آنان در موفقیت‌های ملی را تقویت کند. مشارکت فعال فدراسیون‌ها، مربیان و ورزشکاران در فرایند قانون‌گذاری نیز، ضمن افزایش کارآمدی و مقبولیت مقررات، به تقویت حس مسئولیت‌پذیری جمعی می‌انجامد. در نهایت، حکمرانی مطلوب ورزشی مستلزم ساختار قانونی منسجم، پاسخ‌گو و مشارکتی است که زمینه‌ساز موفقیت پایدار در میادین قهرمانی بین‌المللی خواهد بود.

یکی دیگر از مضامین شناسایی‌شده سطح کلان، مؤلفه فناوری‌های نوین می‌باشد. برخورداری از فناوری‌های پیشرفته نیازمند سرمایه‌گذاری دولتی و حمایت ساختاری است. همچنین، فناوری‌هایی نظیر نانو، تجهیزات بازیابی، تحلیل داده و سنجش عملکرد، به ارتقای کارایی ورزشکاران، پیشگیری از آسیب‌دیدگی و بهبود رکوردها کمک می‌کنند (زارعیان و همکاران، ۲۰۱۶). با این‌که فناوری جایگزین استعداد و تمرین نمی‌شود، اما در رقابت‌های سطح بالا، حتی صدمه‌های ثانیه می‌توانند تعیین‌کننده رنگ مدال باشند. از منظر حکمرانی، حمایت از اکوسیستم نوآوری، آموزش نیروی انسانی متخصص و ادغام هدفمند فناوری با علوم ورزشی باید به‌عنوان راهبردی کلان در ساختار ورزش قهرمانی ایران نهادینه شود.

ششمین مضمون، محیط جغرافیایی و اقلیم مسابقات است. حضور تماشاگران ایرانی با ایجاد فضای حمایتی، موجب افزایش انگیزه و تمرکز ورزشکاران می‌شود. شواهد روان‌شناسی ورزشی نیز بر تأثیر مثبت تشویق هواداران در رقابت‌های پرفشار تأکید دارد. از سوی دیگر، شرایط اقلیمی مانند دما، رطوبت، فشار هوا و آلودگی می‌توانند بسته به نوع رشته ورزشی، بر توان جسمی و بازده فیزیولوژیکی ورزشکاران اثرگذار باشند. اختلاف زمانی کشور میزبان نیز ممکن است عملکرد شناختی را مختل کند. در این زمینه، اقدامات مدیریتی مانند برگزاری اردوهای تطبیقی و تنظیم برنامه خواب و تغذیه، برای افزایش سازگاری زیستی و بهینه‌سازی عملکرد ضروری است. در مجموع، آمادگی اقلیمی و شناخت علمی از محیط مسابقات، نقش مهمی در موفقیت کاروان‌های ورزشی دارد.

نتیجه‌گیری کلی و پیام مقاله

یافته‌های این پژوهش، نشان داد که عملکرد کاروان ورزشی ایران در رویدادهای بزرگی مانند بازی‌های المپیک و آسیایی، حاصل تعاملات چندسطحی و درهم‌تنیده‌ای است که در سه سطح خرد (ورزشکار)، میانی (سازمان‌های ورزشی) و کلان (سیاست‌گذاری و محیط ملی) عمل می‌کنند. مدل مفهومی نهایی، فراتر از شناسایی عوامل منفرد در هر سطح، بر ضرورت هم‌افزایی میان سطوحی و انسجام در برنامه‌ریزی، اجرا و ارزیابی تأکید دارد.

¹ International Olympic Committee (IOC)

² World Anti Doping Agency (WADA)

محدودیت‌ها

این مطالعه دارای چندین محدودیت است. نخست، یافته‌های پژوهش مبتنی بر نظرات خبرگان بوده که ممکن است تحت تأثیر سوگیری‌ها یا اطلاعات ناقص قرار گرفته باشد. دوم، ماهیت پویا و پیچیده رویدادهای ورزشی بین‌المللی همچون بازی‌های المپیک و آسیایی، موجب می‌شود عوامل متعددی بر عملکرد ورزشکاران تأثیرگذار باشند که کنترل یا سنجش کامل آن‌ها در این پژوهش امکان‌پذیر نبوده است. سوم، تمرکز اصلی پژوهش بر بستر ایران بوده است، که این امر ممکن است تعمیم نتایج به سایر کشورها یا زمینه‌های متفاوت را محدود کند. در نهایت، علی‌رغم تلاش برای گردآوری دیدگاه‌های متنوع، دسترسی به برخی از ذی‌نفعان کلیدی و ورزشکاران نخبه محدود بود که می‌تواند بر گستره یافته‌ها تأثیر گذاشته باشد.

پیشنهاد برای مطالعات آتی

با توجه به محدودیت‌های این مطالعه، پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده با توسعه جامعه آماری، استفاده از روش‌های متنوع پژوهش و گسترش دامنه زمانی و مکانی بررسی‌ها، دیدگاه‌های جامع‌تر درباره عوامل مؤثر بر عملکرد کاروان ورزشی ایران در رویدادهای بین‌المللی به دست آید. بر این اساس، پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

- انجام مطالعات تطبیقی با کشورهای موفق در بازی‌های المپیک و آسیایی.
- بهره‌گیری از روش‌های کمی مانند مدل‌های معادلات ساختاری برای تحلیل روابط میان متغیرها.
- اولویت‌بندی عوامل شناسایی‌شده با استفاده از روش‌های کمی.
- تحلیل تغییرات عملکرد در ادوار مختلف بازی‌های المپیک و آسیایی.

ملاحظات اخلاقی

رعایت دستورالعمل‌های اخلاقی

این مقاله با رعایت کامل اصول و دستورالعمل‌های اخلاقی پژوهش تهیه شده است.

بیانیه استفاده از هوش مصنوعی

از هوش مصنوعی در این پژوهش استفاده نشده است.

منابع مالی

این مقاله برگرفته از طرحی پژوهشی با حمایت مالی وزارت ورزش و جوانان است.

مشارکت نویسندگان

همه نویسندگان به طور مساوی در نگارش مقاله مشارکت داشته‌اند.

تعارض منافع

نویسندگان این مقاله اعلام می‌دارند که هیچ گونه تعارض منافی در رابطه با این پژوهش وجود ندارد.

تقدیر و تشکر

نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از حمایت‌های مالی و معنوی وزارت ورزش و جوانان جمهوری اسلامی ایران و همچنین از همکاری کارشناسان و متخصصانی که در مراحل مختلف پژوهش یاری‌رسان بودند، صمیمانه قدردانی نمایند.

References

- Andersen, S.S., & Ronglan, L.T. (Eds.). (2012). *Nordic elite sport: Same ambitions, different tracks*. Copenhagen Business School Press DK. [<https://doi.org/10.1080/17430437.2013.791485>]
- Asadzadeh, S., & Askarian, F. (2019). The Effect of Economic Factors on Sport Performance of Selected Countries Participating in Summer Universiades (1999–2015). *Sport Management Journal*, 11(4), 833-853. [<https://doi.org/10.22059/jsm.2019.249512.2000>] [In Persian]

- Bergsgard, N.A., Houlihan, B., Mangset, P., Ingve Nødland, S., & Rommetvedt, H. (2007). *Sport Policy* (1st ed.). Routledge. [<https://doi.org/10.4324/9780080498218>]
- Bernard, A.B., & Busse, M.R. (2004). Who wins the Olympic Games: Economic resources and medal total. *Review of Economics and Statistics*, 86(1), 413-417. [<https://doi.org/10.1162/003465304774201824>]
- Buckel, B. A. (2008). *Nationalism, mass politics, and sport cold war case studies at seven degrees* [Doctoral dissertation, Naval Postgraduate School], Monterey, California. [[Link](#)]
- De Bosscher, V., De Knop, P., Van Bottenburg, M., & Shibli, S. (2006). A conceptual framework for analysing sports policy factors leading to international sporting success. *European Sport Management Quarterly*, 6(2), 185-215. [<https://doi.org/10.1080/16184740600955087>]
- De Bosscher, V., De Knop, P., Van Bottenburg, M., Shibli, S., & Bingham, J. (2009). Explaining international sporting success: An international comparison of elite sport systems and policies in six countries. *Sport Management Review*, 12(3), 113-136. [<https://doi.org/10.1016/j.smr.2009.01.001>]
- De Bosscher, V., Shibli, S., & Weber, A.C. (2019). Is prioritisation of funding in elite sport effective? An analysis of the investment strategies in 16 countries. *European Sport Management Quarterly*, 19(2), 221-243. [<https://doi.org/10.1080/16184742.2018.1505926>]
- Dehghan Ghahfarokhi, A. (2014). *Designing a performance evaluation system for Iranian sports federations using a systems approach*. [Doctoral dissertation, University of Tehran], Tehran: Iran. [[Link](#)] [In Persian]
- Deniz, S., & Yenel, F. (2013). The structural analysis of physical education and sports system in the Turkish Republic of Northern Cyprus. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 89, 772-780. [<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.08.931>]
- Digel, H. (2005). Comparison of successful sport systems. *New studies in athletics*, 20(2), 7-18. [[Link](#)]
- Eydi, H., Ramezanejad, R., & Dastoom, S. (2018). compared of the Performance Iran in the Summer Olympics to countries in Asia, Africa and Central and South America. *Journal of Sport Management and Development*, 7(2), 53-71. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2018.3218>] [In Persian]
- Eydi, H., & Asgari, B. (2014). Appraisal and Analyze of Iran Performance in the Asian Games Compared with other Competitors. *Organizational Behavior Management in Sport Studies*, 1(1), 73-84. [<https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.25384023.1393.1.1.7.2>] [In Persian]
- Eydi, H., Abbasi, H., Nazari, F., Eydipour, K., & Souri, A. (2014). Evaluation and analysis of Iranian athletes Performance in the Summer Olympics Games (London 1948-2012). *Applied Research of Sport Management*, 2(4), 91-102. [[Link](#)] [In Persian]
- Fasanghari, E., Goodarzi, M., Ramezanezhad, R., & Ghorbani, M. H. (2018). Presenting an Executive Model for Improving the Performance of Sports Federations. *Annals of Applied Sport Science*, 6(4), 69-80. [<https://doi.org/10.29252/aassjournal.6.4.69>] [In Persian]
- Fasanghari, E., Ramezanezhad, R., & Ghorbani, M.H. (2021). Introducing a Performance Appraisal Tool for Sports Federations. *Sport Management Journal*, 13(2), 473-510. [<https://doi.org/10.22059/jsm.2019.253314.2047>] [In Persian]
- Green, M., & Houlihan, B. (2005). *Elite sport development: Policy learning and political priorities*. Routledge. [<https://doi.org/10.4324/9780203022245>]
- Haywood, K. M., & Getchell, N. (2013). *Motor development across the life span* (R. Hemayat Talab & A. Naseri, Trans.). Tehran: Hatmi Publications. [[Link](#)] [In Persian]
- Henry, I., Dowling, M., Ko, L.M., & Brown, P. (2020). Challenging the new orthodoxy: A critique of SPLISS and variable-oriented approaches to comparing sporting nations. *European Sport Management Quarterly*, 20(4), 520-536. [<https://doi.org/10.1080/16184742.2020.1719428>]

- Hoffmann, R., Ging, L. C., & Ramasamy, B. (2004). Olympic success and ASEAN countries: Economic analysis and policy implications. *Journal of Sports Economics*, 5(3), 262-276. [<https://doi.org/10.1177/1527002503261826>]
- Johnson, D. K., & Ali, A. (2004). A tale of two seasons: participation and medal counts at the summer and Winter Olympic Games. *Social Science Quarterly*, 85(4), 974-993. [<https://doi.org/10.1111/j.0038-4941.2004.00254.x>]
- Jona, I.N., & Okou, F.T. (2013). Sports and religion. *religion*, 2. [[Link](#)]
- Kamkari, K., Sajjadi, S.N., Hamidi, M., & Jalali Farahani, M. (2020). Success Model of the Iranian Sports Caravan in the Tokyo Olympics 2020 through Grounded Theory. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 18(46), 9-32. [[Link](#)] [In Persian]
- Khanmoradi, S., Zardoshtian, S., Fattahi, S., & Dickson, G. (2022). Investigation of the Interaction effect of Social Welfare and Elite Sport Development of Iran with Emphasis on Economic and sports variables. *Journal of Sport Management and Development*, 11(2), 48-73. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2020.17220.2378>] [In Persian]
- Khodadad Kashi, F., & Karimnia, E. (2016). The effect of economic and social factors on the success of sport in the Olympic games (2012-1996). *Journal of Economic Modeling Research*, 7(25), 43-67. [[Link](#)]
- Laborde, S., Dosseville, F., & Allen, M. S. (2016). Emotional intelligence in sport and exercise: A systematic review. *Scandinavian journal of medicine & science in sports*, 26(8), 862-874. [<https://doi.org/10.1111/sms.12510>]
- Liliana, M., & Adrian, S.M. (2013). The role of attention in the achievement of sport performance in judo. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 84, 1242-1249. [<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.06.737>]
- Massa, M., Uezu, R., & Böhme, M.T.S. (2010). Judocas olímpicos brasileiros: fatores de apoio psicossocial para o desenvolvimento do talento esportivo. *Revista Brasileira de Educação Física e Esporte*, 24, 471-481. [<https://doi.org/10.1590/S1807-55092010000400005>]
- Mazzei, L. C. (2015). *High-performance Judo: organizational factors influencing the international sporting success*. [Doctoral dissertation, Escola de Educação Física e Esporte da Universidade de São Paulo], São Paulo: Brazil. [[Link](#)]
- Mirfakhredini, S.H., Owlia, M. S., & Jamali, R. (2023). Quality Management Reengineering in Higher Education Institutions, Case Study: Yazd University Educational Services. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, 15(3), 131-156. [[Link](#)] [In Persian]
- Moshtaghiyan, S., Etebariyan, A., Namazizadeh, M., & Afkhami, M. (2013). The Investigation of the Experiences of Managers, Experts and Athletes about the Reasons for Iran Failure in 2008 Beijing Olympics in the Area of Human and Financial Resources. *Sport Management Journal*, 5(3), 71-97. [<https://doi.org/10.22059/jsm.2013.35710>] [In Persian]
- Mousavi Rad, S.T. (2019). Identifying the Success Factors of Iran in the Olympic Games. *Applied Research of Sport Management*, 8(2), 53-62. [<https://doi.org/10.30473/arsm.2019.42689.2797>] [In Persian]
- Myers, N.D., Feltz, D. L., Maier, K.S., Wolfe, E. W., & Reckase, M.D. (2006). Athletes' evaluations of their head coach's coaching competency. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 77(1), 111-121. [[Link](#)]
- Naderian, M., & Soltan Hosseini, M. (2011). Technical skills and competencies for sports managers: Criteria and indicators from the perspective of managers. *Sport Management and Motor Behavior Research*, 1(2), 11-18. [[Link](#)] [In Persian]
- Nassif, N., & Raspaud, M. (2023). *National Success in Elite Sport*. Springer Books. [[Link](#)]

- National Olympic Committee of the Islamic Republic of Iran. (2025). *Iran in the Summer Olympic Games and Asian Games*. [Link] [In Persian]
- National Olympic Committee of the Islamic Republic of Iran. (2025). *Iran in the Asian Games*. [Link] [In Persian]
- Nezad Sajjadi, S.A., & Soleimani Damaneh, J. (2014). Identify and Prioritize the Criteria of Performance Evaluation of Iranian Sport Federation Form Expert Point of View Sing the AHP Model. *Sport Management Studies*, 6(23), 179-192. [Link] [In Persian]
- Oakley, B., & Green, M. (2001). The production of Olympic champions: International perspectives on elite sport development system. *European journal for sport management*, 8(sup1), 83-105. [https://doi.org/10.1080/1029712X.2001.12426522]
- Poupaux, S., & Andreff, W. (2007). The institutional dimension of the sport economy in transition countries. In *International perspectives on the management of sport* (pp. 99-124). Routledge. [Link]
- Rahadian, A., Ma'mun, A., Berliana, B., & Nuryadi, N. (2021). Successful Elite Sport Policies: Indonesia at the 2018 Asian Games. *Juara: Jurnal Olahraga*, 6(2), 288-303. [https://doi.org/10.33222/juara.v6i2.1327]
- Ramezanejad, R., Hozhabri, K., Eydi, H., Reyhani, M., & Asgari, B. (2015). *Management of elite sport (Experiences of successful countries)* (1st ed.). Amol: Shomal Paydar Publication. [Link] [In Persian]
- Rasekh, N., Sajjadi, N., Hamidi, M., & Khabiri, M. (2015). The Design of a Strategic Plan for Iran Female Championships. *Sport Management Journal*, 7(3), 309-334. [https://doi.org/10.22059/jsm.2015.55358] [In Persian]
- Seifpanahi Shabani, J., & Mostafavi, R. (2022). Designing a model of factors affecting on 35 years of Success and authority of the Iranian men's national sitting volleyball team in international arenas. *Journal of Sport Management and Development*, 11(1), 24-47. [https://doi.org/10.22124/JSMD.2020.17220.2378] [In Persian]
- Shahdan, S., Noh, Y.E., & Adnan, Y. (2022). The role of religious faith in sport-related anxiety among elite athletes: An exploratory study. *Jurnal Sains Sukan & Pendidikan Jasmani*, 11(1), 11-23. [https://doi.org/10.37134/jsspj.vol11.1.2.2022]
- Shibli, S., Bingham, J., & Henry, I. (2007). Measuring the sporting success of nations. *Transnational and Comparative Research in Sport*, 61-81. [Link]
- Shibli, S., De Bosscher, V., Van Bottenburg, M., & Westerbeeck, H. (2013). *Measuring performance and success in elite sports*. In *managing high performance sport* (pp. 30-44). Routledge. [Link]
- Shirzadi, R., Razavi, S.M.H., Amirnejad, S., & Mohammadi, N. (2024). Providing a Conceptual Analysis Framework for Sustainability of Championship Sports. *Journal of Sport Management and Development*, 13(1), 168-188. [https://doi.org/10.22124/JSMD.2021.13907.2096] [In Persian]
- Sotiriadou, K.P., & Shilbury, D. (2009). Australian elite athlete development: An organisational perspective. *Sport Management Review*, 12(3), 137-148. [https://doi.org/10.1016/j.smr.2009.01.002]
- Sousa, M. J., Lima, F., & Martins, J. (2016). Project Management in 2016 Olympic Games. In *New Advances in Information Systems and Technologies* (pp. 511-521). Springer International Publishing. [https://doi.org/10.1007/978-3-319-31232-3_48]
- Vagenas, G., & Vlachokyriakou, E. (2012). Olympic medals and demo-economic factors: Novel predictors, the ex-host effect, the exact role of team size, and the "population-GDP" model revisited. *Sport Management Review*, 15(2), 211-217. [https://doi.org/10.1016/j.smr.2011.07.001]
- Van der Roest, J.W., De Bosscher, V., & Shibli, S. (2022). *High-performance sport systems: current developments and future challenges*. In *A research agenda for sport management* (pp. 149-166). Edward Elgar Publishing. [https://doi.org/10.4337/9781800378322.00018]

- Wu, J., Zhou, Z., & Liang, L. (2010). Measuring the performance of nations at Beijing Summer Olympics using integer-valued DEA model. *Journal of Sports Economics*, 11(5), 549-566. [<https://doi.org/10.1177/1527002509352619>]
- Zareian, H. (2014). *Predicting the success of countries participating in the Olympic Games using intelligent methods*. [Doctoral dissertation, Kharazmi University], Tehran: Iran. [[Link](#)] [In Persian]
- Zareian, H., Fasanghari, E. & Khorjahani, A. (2024). Investigating factors affecting the performance of Qazvin province athletes in the 2024 Paris Olympic Games and the 2026 Nagayo Asian Games based on a systemic approach. *Sport Management Studies*. In Press [<https://doi.org/10.22089/smrj.2024.14572.3846>] [In Persian]
- Zareian, H., Elahi, A., Sajjadi, S.N. & Pedram, M.H. (2016). Predictive Components of Success for Countries Participating in the Olympic Games. *Sport Management Studies*, 8(35), 137-162. [<https://doi.org/10.22089/smrj.2016.722>] [In Persian]
- Zareian, H., Fasanghari, E. , Afroozeh, M. S., & Tabesh, S. (2023). Investigating and Prioritizing Sports Factors Affecting the Success of Athletes of Tehran Province for the Achievement of the 2020 Tokyo Olympic Games. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 22(59), 451-474. [<https://doi.org/10.22034/ssys.2022.1229.1850>] [In Persian]
- Zareiyan, M., Nikaeen, Z. & Vaezmoosavi, S.K. (2021). Developing the Qualitative Model for the Development of the Position of Sport Psychology in Olympic and Medal-Winning Fields. *Sport Physiology & Management Investigations*, 13(1), 171-186. [[Link](#)] [In Persian]
- Zheng, J., Lau, P.W.C., Chen, S., Dickson, G., De Bosscher, V., & Peng, Q. (2019). Interorganisational conflict between national and provincial sport organisations within China's elite sport system: Perspectives from national organisations. *Sport Management Review*, 22(5), 667-681. [<https://doi.org/10.1016/j.smr.2018.10.002>]
- Zohrabi, F., Sabonchi, R., & Roham, M. (2012). The role of media in economic jihad of championship sports. *Management and Organizational Behavior in Sport*, 1(1), 13-9. [[Link](#)] [In Persian]

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی